Ушбу сонда:

2 КАСАБА УЮШМАЛАРИ БОЗОР ШАРОИТИДА

3 МАҲАЛЛА – ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИНИНГ АСОСИ

4 ЎЗБЕК КУРАШИ ЯНГИ ЗЕЛАНДИЯДА

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ – ОЛИЙ БАХТ

UZBEKISTON KASABA UYSHMALARI FEDERATSIYASI — FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN

ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2003 йил 4 ноябр, сешанба № 171 (1596)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

Ҳар ким қариганда, меҳнат лаёқатини йўқотганда, шунингдек боқувчисидан маҳрум бўлганда ва қонунда назарда тутилган бошқа ҳолларда ижтимоий таъминот олиш ҳуқуқига эга.

Пенсиялар, нафақалар, ижтимоий ёрдам бошқа турларининг миқдори расман белгилаб қўйилган тирикчилик учун зарур энг кам миқдордан оз бўлиши мумкин эмас.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг IX боб 39-моддаси.

ОҚСАРОЙДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон АҚШ билан стратегик ҳамкорлик ўрнатган саноқли давлатлар сирасига киради. 11 сентябр воқеаларидан кейин АҚШ раҳбарлигида халқаро коалиция тузилиб, Афғонистондаги террор ўчоқларига барҳам бериш учун кураш бошлангач, Ўзбекистон билан АҚШ ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик алоқалари мустаҳкамлана бошлади. Террорчилик хуружини ўз бошидан кечирган Ўзбекистон халқаро коалицияни биринчилардан бўлиб қатъий қўллаб-қувватлади. Ўзаро ишонч, мақсадларнинг муштараклиги Ўзбекистон ва АҚШни стратегик ҳамкорларга айлантирибгина қолмай, ўзаро алоқаларни муттасил ривожлантиришга йўл очмоқда. Таниқли сиёсатшунос Збигнев Бжезинскийнинг юртимизга ташрифи бу фикрнинг яна бир тасдиғидир.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 3 ноябр куни АҚШнинг Стратегик ва халқаро тадқиқотлар маркази консултанти, АҚШ Президентининг миллий хавфсизлик масалалари бўйича собиқ маслаҳатчиси З.Бжезинскийни қабул қилди.

- Биз сизни нафақат АҚШ, балки жаҳон ижтимоий-сиёсий ҳаётида таниқли арбоб деб биламиз,- деди Ислом Каримов меҳмонни юртимизга ташрифи билан қутлар экан. - Ушбу учрашув Ўзбекистон-АҚШ муносабатларига доир қатор масалаларни яна бир карра илмий ва сиёсий нуқтаи назардан муҳокама этишга яхши имкон яратмоқда.

З.Бжезинский 1928 йили Варшавада туғилган ва кейинчалик АҚШ фуқаролигини олган. Сиёсат оламида катта нуфузга эга арбоб. Унинг тадқиқот ва таҳлилий мақолаларига жаҳон сиёсатчиларининг қизиқиши катта. У ўзининг аксарият тадқиқотларини АҚШнинг ташқи сиёсатдаги стратегияси ҳамда шўролар тузуми таҳлилига бағишлаган. 1977-1981 йиллари АҚШнинг ўша пайтдаги президенти Жимми Картернинг миллий хавфсизлик масалалари бўйича маслаҳатчиси бўлган.

З.Бжезинский дунёнинг турли минтақаларидаги сиёсий вазиятларни теран таҳлил қилади. Шу боис АҚШ раҳбарлари унинг ташқи сиёсат борасидаги фикр-мулоҳазаларини юксак қадрлайди. У Ўзбекистон минтақамизда муҳим ўрин тутишини таъкидлаб, биз билан ҳамкорлик АҚШ манфаатлари учун муҳим аҳамиятга эгалигини концептуал асослаб берган.

Бу шахснинг мамлакатимизга ташрифи ва давлатимиз раҳбари билан учрашуви катта воқеадир. Зеро, у Президент Ислом Каримов раҳнамолигида изчиллик билан амалга оширилаётган ислоҳотлар, узоқни кўзлаб юритилаётган ташқи ва ички сиёсат, Ўзбекистоннинг халқаро ҳамжамиятда ўзига муносиб ўрин топиши, жамиятимизнинг сиёсий-ижтимоий ва демократик шаклланиши, иқтисодиётимиздаги юксалиш жараёнлари жаҳон сиёсатчиларининг диққат марказида турганини кўрсатади.

Оқсаройдаги суҳбат чоғида Ўзбекистон билан АҚШ ўртасидаги алоқалар, минтақада тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш, халқаро терроризмга қарши кураш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

(ЎзА)

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 3 ноябр куни Оқсаройда Украина ташқи ишлар вазири Константин Грищенкони қабул қилди.

- Биз Ўзбекистон билан Украина ўртасидаги муносабатларга ташқи сиёсатимизнинг устувор йўналишларидан бири сифатида қараймиз, - деди мамлакатимиз раҳбари учрашувда. - Давлатларимиз ўртасида барча соҳаларда йўлга қўйилган самарали ҳамкорлик катта истиқболга эга.

Стратегик ҳамкорлик тамойилларига асосланган Ўзбекистон-Украина муносабатлари икки мамлакат томонидан ҳам юқори баҳоланади ва қадрланади. 1992 йилдан буён ҳозиргача икки давлат ўртасида тўққиз марта олий даражадаги ташриф амалга оширилгани ва ўзаро бир юз ўттиздан зиёд ҳужжат имзолангани ҳам ушбу алоқаларнинг анъанавий дўстлик, ўзаро манфаатдорлик, ишонч ва ҳурмат асосида ривожланаётганини тасдиқлайди.

1997 йилнинг мартида икки давлат Президентлари Ўзбекистон билан Украина ўртасида ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантириш учун ҳукуматлараро қўшма комиссия ташкил қилишга келишиб олган ва бу тўғрида протокол имзолаганди. Шундан буён мазкур комиссия мунтазам мажлис ўтказиб, долзарб масалаларни муҳокама этиб келади. Унинг шу йил январда бўлиб ўтган бешинчи мажлисида савдо, ёқилғи-энергетика, транспорт, фан-техника, таълим ҳамда сайёҳлик ва маданият соҳаларида ҳамкорликни кенгайтириш масалалари кўрилди. Айтиш жоизки, ҳозирги кунда мазкур соҳаларда алоқалар кўлами тобора кенгаймоқда.

Ўзаро савдо-иқтисодий муносабатлар ҳам ривожланиб бораётир. Жорий йилнинг саккиз ойи якунларига кўра, мамлакатларимиз ўртасидаги савдо ҳажми 238 миллион АҚШ долларидан ошган. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан ўттиз фоиз кўпдир.

Мамлакатларимиз халқаро ташкилотлар доирасидаги ҳамкорлик борасида доимий равишда маслаҳатлашувлар ўтказади. Ўзбекистон ва Украина БМТ Хавфсизлик кенгашини ислоҳ қилиш ва уни халқаро хавфсизликнинг замонавий тизимига мослаштириш юзасидан ҳамфикрдир.

Украина Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Марказий Осиё минтақасида тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашга қаратилган сиёсатини қўллаб-қувватлайди.

Оқсаройдаги мулоқот чоғида Ўзбекистон-Украина муносабатлари ҳамда мамлакатларимизнинг халқаро ва минтақавий тузилмалар доирасидаги ҳамкорлигига оид, шунингдек, минтақамизда ва халқаро майдондаги бугунги вазият билан боғлиқ масалалар юзасидан фикрлашилди.

(ЎзА)

Таҳририятга хат

Тошкент шаҳридаги 8-сонли Автосарой очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятида 62 та замонавий «Мерседес-Бенц» автобуслари, шунингдек, «Дэу», «Караса», «Отойўл» ва бошқа транспортлар шаҳарликлар ва меҳмонлар узоғини яқин қилмоқда. Бу ерда ишчи-ходимлар учун барча шарт-шароитлар, сауна, ошхона, маънавият ва маърифат хонаси, техника хавфсизлиги ҳамда дам олиш хоналари мавжуд. Айниқса, республикамиздаги турдош корхоналарда учрамайдиган техника хавфсизлиги ва меҳнат муҳофазаси хонаси ташкил этилган. Техника хавфсизлиги бўлими муҳандиси, тажрибали мутахассис Болтабой Бобожоновнинг таъкидлашича, ички имкониятлардан фой-

ПИРОВАРД НАТИЖА УЧУН

барча масъул

даланиб ташкил этилган хонада барча йўл-йўриқлар ҳамда меъёрий талаблар ташкил этилган. «Мерседес-Бенц» автобусларига техник хизмат кўрсатиш маркази ҳамда 8-сонли Автосарой чилангарлари ҳамда ҳайдовчилари шу ердан барча керакли техник маълумотларни оладилар. Шу боис бу автосаройда тартиб ва интизом ўрнак оларли даражада. Шунингдек, барча шарт-шароитлар муҳайё этилган бу хонадан пойтахтдаги турдош корхоналар мутахассислари билан бир қаторда республикамиздаги кўплаб автокорхоналар ходимлари тажриба алмашиб, андоза олиб қайтишмоқда.

Автосаройдаги шинамлик ва озодагарчиликдан ўрнак олса арзийди. Корхона маъмурияти ҳамда касаба уюшма қўмитаси раиси Зокир Одиловларнинг саъй-ҳаракатлари туфайли жамоа илғорлар сафидан ўрин олиб, ходимлар доимо рағбатлантириб келинмоқда. Автосаройнинг 20 йиллигини нишонлаш учун бу ерда катта ҳажмдаги қурилиш ва ободонлаштириш ишлари амалга оширилмоқда. Янги АЁҚШ қурилиши ҳамда деворий плакатлар байрамда корхонага янгича кўрк бағишлайди. Ишчи-ходимлар, ҳайдовчилар, чилангар ва кондукторларнинг ижтимоий ҳимояси доимий эътиборда. Уларнинг ойлик маошларига овқатланиш учун қўшимча 10 минг сўм миқдорида пул мукофоти ҳар ойда бериб борилади. Моддий манфаатдорлик яхши йўлга қўйилган бу корхонада ишчи-хизматчиларнинг меҳнатга муносабатлари кундан кунга ортиб бормоқда.

Автосаройда барча байрам кўнгилдагидек нишонланади. Уларнинг туғилган кунлари ҳам касаба уюшма қўмитаси ва маъмурият томонидан нишонланиб, меҳнатлари эъзозланади. Бу анъана бир неча йилдан буён давом этиши уларнинг кайфиятларини доимо чоғ қилиш билан бирга барчани фидойилик билан меҳнат қилишга ундайди. «Дўстлик», «Оқтепа» каби маҳаллаларидан ҳам автосарой доимо беминнат ёрдамини аямайди. «Обод маҳалла йили» муносабати билан юқоридаги маҳаллаларда истиқомат қилаётган кам таъминланган, боқувчисини йўқотган оилалар учун 450 минг сўмлик ҳомийлик ёрдами кўрсатилди. Бошқа тадбирлар ва ишчи-ходимларнинг ижтимоий ҳимояси учун корхона томонидан шу кунгача 10 миллион 500 минг сўмдан зиёд маблағ сарфланди.

Обид АЛИЕВ, чилангар, «Шуҳрат» медали соҳиби

МАҲОРАТ МАКТАБИ

Ўзбекистон мудофаасига кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти вилоят кенгашининг Андижон бирлашган техника мактаби яқинда намунали деган номни қўлга киритди.

Ҳозир бу ерда 175 нафар курсант етти мутахассислик бўйича таҳсил олмоқда. Мудофаа жамиятининг етакчи муассасаси қуролли кучлар, халқ хўжалиги тармоқлари учун кадрлар тайёрлайди. Мустаҳкам моддий-техника базаси, малакали педагогик жамоа ўз ишини яхши биладиган мутахассисларни тайёрлаш имконини бермоқда. Техника мактаби бир неча бор вилоят ва республика кўрикларининг ғолиби бўлган, «Ватанпарвар» ташкилоти бўлинмалари орасида энг яхшиси деб топилган.

Мактабда касб эгаллашни истовчилар доим кўп. Ўтган ўқув йилининг ўзида 425 нафар мутахассис тайёрланди. Баҳорда турли йўналишлар бўйича навбатдаги қабул ўтказилади.

МУНОСИБ СОВҒА

Нурота тумани марказида қишлоқ хўжалиги мутахассислари тайёрлайдиган касб-ҳунар коллежи фойдаланишга топширилди. Туман ёшлари бу ерда зоотехник, ветеринар, фермер, иқтисодчи каби йўналишлар бўйича билим олади.

900 ўринли билим даргоҳини «Шодия» кўп тармоқли қурилиш корхонаси бунёд этди.

ҚОРАЎЗАКЛИКЛАР ЮТУҒИ

Мамлакатимизнинг энг шимолий ҳудудида деҳқончилик қиладиган қораўзаклик пахтакорлар Қорақалпоғистонда биринчи бўлиб йиллик шартнома режасини бажарди. Қабул пунктларига 3 минг 500 тонна хомашё етказиб берилди.

(ЎзА)

«Ишонч» га жавоб берадилар

ТАНҚИД ТАН ОЛИНДИ

Газетамизнинг 2003 йил 10 октябр сонида чоп этилган «Лоқайдлик» (Боёвутда қандай илдиз отди?) мақоласи юзасидан Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмалари Боёвут туман қўмитаси раиси Бахтиёр Хўжамқулов имзоси билан жавоб олинди. Унда шундай дейилади:

Мақола таълим ва фан ходимлари касаба уюшмалари туман қўмитасининг Раёсати йиғилишида ўрганиб чиқилди ва кўрсатиб ўтилган камчиликлар тўғри деб топилди.

Йиғилишда камчиликларни тугатиш бўйича тадбир ишлаб чиқилди.

Шунингдек, ҳукуматимиз томонидан ажратилган 15 фоизли рағбатлантириш пулларининг таълим ходимларига тўланишини назорат қилувчи ишчи гуруҳи таркибига ўзгартиришлар киритиб қайта тузилди.

Боёвут туман прокуратурасига таълим ходимларига иш ҳақи ва бошқа тўловлардан муддати ўтиб кетган қарзларнинг тўланишини назорат қилишни сўраб махсус хат юборилди.

Халқ таълими бўлими таъминотчиси Рустам Рауповга 21-,40-, 44- мактаблар ҳамда 3-Боёвут ширкатлар уюшмасида жойлашган 29-болалар боғчасини юмшоқ ва қаттиқ ўқув жиҳозлари билан таъминлашда ёрдам кўрсатиш вазифаси юклатилди.

Хизмат вазифасига лоқайдлик учун ила ёндошгинликлари 40 ва 21-мактаб директорлари ва 29-болалар боғчаси мудираси интизомий жазо чораси кўриш туман халқ таълими бўлими маъмуриятидан сўралди.

Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмалари туман қўмитаси таълим муассасаларида келгусида «Таълим тўғрисида»ги Қонун талабларининг бажарилишини таъминлаш учун барча имкониятни ишга солади.

Ҳиндистоннинг Ҳайдаробод шаҳрида ўтказилган I Афро-Осиё ўйинларида спортчиларимиз юртимиз шарафини муносиб ҳимоя қилди. Айниқса, бокс ва футбол бўйича беллашувлар минглаб спорт мухлис ва мутахассислари эътиборида бўлди.

ЎЗБЕКИСТОН - АФРО-ОСИЁ ЧЕМПИОНИ!

Терма жамоамиз ғазнасига энг кўп медални чарм қўлқоп усталари келтирди. Боксчиларимиз - Дилшод Маҳмудов, Бахит Сарсекбаев, Ўткир Ҳайдаров, Баҳодир Султонов, Рустам Саидов ўз вазн тоифасида барча рақибларини мағлуб этиб, олтин медалга сазовор бўлди.

Тажрибали боксчилар - Сергей Михайлов ҳамда Икром Бердиевга бронза медали насиб этди.

Равил Начаев 50 метр масофага ўтказилган сузиш баҳсида маррага биринчи етиб келиб, чемпион унвонини қўлга киритди. Сузувчиларимиз - Олег Пухнатий, Александр Агафонов, Пётр Васильев ҳамда Темур Эргашев 4х200 метрлик эстафетада учинчи ўринни эгаллади.

Ўқотар Вячеслав Скромов 50 метр масофадан нишонга отиш беллашувида кумуш медал соҳибига айланди.

Афро-Осиё ўйинларида футболчиларимиз эришган муваффақият ишқибозларни беҳад қувонтирди. Ҳиндистон майдонларида юртимиз шарафини шу йилнинг 27 ноябр - 19 декабр кунлари Бирлашган Араб Амирликларида ёшлар ўртасида ўтадиган жаҳон чемпионатида иштирок этувчи Ўзбекистон ёшлар терма жамоаси ҳимоя қилди.

Виктор Борисов бош мураббийлик қилаётган ёшлар терма жамоаси гуруҳ баҳсларида Эрон ва Буркина-Фасо вакилларини бир хил - 1:0 ҳисобида енгиб, Зимбабве билан 1:1 ҳисобида дуранг ўйнагандан сўнг ярим финалга чиққанди.

Ҳамюртларимиз ярим финалда Африканинг яна бир кучли вакили - Руандага қарши майдонга тушди. Учрашув жуда кескин ва муросасиз кечди. Ўйиннинг асосий вақти 1:1 ҳисобида дуранг натижа билан якунланди. Рақиб дарвозасига тўпни «Нефтчи» аъзоси Мансур Саидов киритди. Ғолиб қўшимча вақтда аниқланди - «Машъал» аъзоси Константин Боев «олтин гол»ни уриб, терма жамоамизни финалга чиқарди - 2:1.

Финалда вакилларимиз Зимбабвени 5:3 ҳисобида мағлуб этган Ҳиндистон миллий терма жамоаси билан куч синашди. Ўзбекистон футбол федерациясидан маълум қилишларича, унда иқтидорли футболчи Ислом Иномовнинг ҳиндистонликлар дарвозасига киритган ягона голи вакилларимизнинг ғалабасини таъминлаган - 1:0. Шундай қилиб, Ўзбекистон ёшлар терма жамоаси Афро-Осиё ўйинлари чемпиони бўлди.

Беш учрашувдан тўрттасида ғалаба қозониб, биттасида дуранг натижага эришган футболчиларимиз Африка ва Осиё терма жамоалари билан куч синашиб, маҳоратини оширди. Қолаверса, уларнинг ўз кучига ишончи янада ортди. Албатта, Ҳиндистондаги ўйинларда орттирилган тажриба футболчиларимизга яқинда бошланадиган жаҳон чемпионатида анча қўл келади.

Яна бир жиҳати шундаки, терма жамоаларимиз шу кунга қадар фақат иккита нуфузли мусобақа - Осиё ўйинлари ва Мердека кубогида бош соврин эгаси бўлганди. Энди терма жамоамиз юртимизга Афро-Осиё ўйинлари чемпиони сифатида қайтмоқда.

АБДУЛЛАНИНГ НАВБАТДАГИ ОЛТИН МЕДАЛИ

Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси матбуот марказидан хабар беришларича, Жанубий Кореянинг Чунжу шаҳрида ўтган дзюдо бўйича Осиё чемпионатида вакилларимиз муваффақиятли иштирок этди.

Мамлакатимизнинг энг кучли полвонларидан бири - Абдулла Тангриев вазни 100 килограммдан зиёд дзюдочилар ўртасида қитъамизда тенгсиз эканини исботлади. Иқтидорли спортчи барча рақиблари курагини ерга теккизиб, олтин медалга сазовор бўлди.

Оғирлиги 60 килограммли дзюдочилар баҳсида С.Зокиров фақат финалда рақибига имкониятни бой бериб, кумуш медални қўлга киритган бўлса, 90 килограмм вазн тоифасида В.Перетейко учинчи ўрин билан кифояланди. Аёллар беллашувида гиламга чиққан З.Жўраева ўз вазн тоифасида бронза медалга эга бўлди.

(ЎзА)

САЙЁРАМИЗ САДОСИ

МАГАТЭ БОНГ УРМОҚДА

Атом энергетикаси бўйича Халқаро агентлик директори Францияда чиқадиган «Монд» газетаси мухбири билан қилган суҳбатида ўз ташкилоти билан келишиб қурилган ядровий объектлар устидан кўпбосқичли назорат ўрнатиш тўғрисидаги 1970 йилда имзоланган ядровий қуролларни тарқатмаслик борасидаги шартномани қайта кўриб чиқиш ва қатъийлаштириш тизилмасини яратиш лозимлигини таъкидлади.

МАГАТЭ раҳбарини икки нарса ташвишга солмоқда. Биринчидан, ядровий қурол террорчиларни борган сари қаттиқ қизиқтирмоқда. Иккинчидан, 35 дан тортиб 40 тагача давлатлар ядровий қурол яратиш имкониятларига эгадирлар, улар шартномадан бир ёқлама чиқиб, ўша имкониятлардан фойдаланишлари мумкин. Боз устига ҳозирги шартнома бойитилган уран ишлаб чиқаришни ёхуд бошқа ядровий материалларни сотиб олишни таъқиқламайди.

ҲЕЧДАН КЎРА КЕЧ

Бразилиянинг Сан-Паулу шаҳрида социалистик интернационалнинг XXII конгресси бўлиб ўтди. Унда 150 мамлакатдан келган социал-демократлар, социалистик ва ишчи партияларнинг вакиллари иштирок этдилар. Аммо бу ерга Буюк Британия бош вазири Тони Блэр, Польша ҳукумати бошлиғи Лешек Миллер, ГФР канцлери Герхард Шрёдерларнинг келмаганлиги анжуманни бироз хиралаштирди.

Ҳечдан кўра кеч қабилида иш кўрган конгресс қатнашчилари айни пайтда қатор мамлакатларда одамларнинг қашшоқлашиб бораётгани, БМТни нуфузли, демократик ва масъулиятли ташкилотга айлантириш, Яқин Шарқда тинчлик ўрнатиш, Ироқда ҳокимиятни маҳаллий ҳукуматга топшириш сингари долзарб масалаларни муҳокама қилдилар. Қайта сайланган социнтери раиси Антониу Гутерриш маърузаси турли баҳсларга бой бўлди.

БАРИБИР КЕЛИШУВГА ЭРИШИЛМАДИ

Украина пойтахти Киев шаҳрида Украина ва Россия ташқи ишлар вазирларининг учрашуви бўлиб ўтди. Музокараларда Таман соҳили ва Коса Тузла ороли ўртасида дамба қуриш масаласи муҳокама этилди. Бироқ ушбу муаммо юзасидан томонларнинг нуқтаи назарларини яқинлаштириб бўлмади. Қуриладиган иншоотларнинг экологик экспертизаси эртага ўтказиладиган музокараларнинг мавзуси бўлиши кутилмоқда. Коса Тузла атрофидаги чегараларда соқчилик нуқталари вужудга келтирилмоқда.

ЎЗ ВАЗИФАСИГА КИРИШДИ

Куни кеча Озарбайжон пойтахти Бакуда мамлакат президентини расмий равишда президентлик курсисига ўтқазиш маросими (Инаугурация) бўлиб ўтди. Мамлакат сайлов комиссияси ҳисоб-китоб гуруҳининг маълумотларига қараганда, 15 октябрдаги сайловларда Илҳом Алиев учун аҳолининг 76,84 фоизи овоз берган.

Шуниси қизиқки, И.Алиев мазкур исм-шарифдаги учинчи шахсдир. Бундан аввалги давлат бошлиғи Ҳайдар Алиев эди. Ундан аввал эса мамлакатга Абулфаз Элчибей раҳбарлик қилган эди. Унинг асли исми-шарифи Алиев Абулфаз Қодирқул ўғли экан.

Инаугурация маросимида хорижлик 200 нафарга яқин меҳмонлар иштирок этдилар.

ЙИҒЛАШ ФОЙДАЛИ ЭКАН

Кўз ёши тўкиш аёлларга хос, йиғлаш эркакларга уят, деган ақидани руҳшунослар ва невропатологлар эндиликда рад этмоқдалар. Франциялик мутахассисларнинг тадқиқотлари йиғи асло ожизлик эмас эканлигини кўрсатди. Бу жараён асаб тизилмасининг бирон бир ҳодисага муносабати экан, холос. Йиғланг, соғлом бўласиз, демоқдалар олимлар. Кўз ёшини кимёвий текширувдан ўтказган тажрибакорлар йиғи инсон аъзои-баданидаги барча ярамас унсурларни олиб чиқиб кетади, кучли асабийлашишни босади, деб ҳисобламоқдалар. Фақат ҳўнграмаслик ва ҳиқилламаслик лозим.

Жаҳон оммавий ахборот воситалари хабарлари асосида тайёрланди

Касаба уюшмалари бозор шароитида

ЖАМОА ШАРТНОМАСИДА КЎЗДА ТУТИЛГАН

Пойтахт касаба уюшмалари Кенгаши ижтимоий шерикчилик тамойилини амалга оширишни жамиятдаги ўзаро муносабатларнинг асоси деб билиб, қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимият, нодавлат ва жамоат ташкилотлари, иш берувчилар бирлашмалари, хуллас, меҳнаткашларни иқтисодий, ижтимоий ва маънавий ҳимоя қилувчиларнинг барчаси билан ҳамкорлик қилиб келмоқда.

Ана шу мақсадда Тошкент шаҳар ҳокимлиги ва шаҳар касаба уюшмалари Кенгашининг 2000-2002 йилларда аҳоли ва меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоялаш юзасидан Битим қабул қилинганди. Унинг шартларининг бажарилиши 2002 йил мобайнида шаҳар касаба уюшмалари Кенгашининг раёсатида ҳокимлик билан биргаликда муҳокама этилди. 2003-2004 йилларда эса худди шу мақсадда Келишув қабул қилинди.

Шаҳар касаба уюшмалари Кенгаши тасарруфидаги юридик шахс мақомига эга бўлган корхона, ташкилот ва муассасаларнинг 3060 тасида жамоа шартномалари қабул қилинган. Улар орқали ярим миллионга яқин меҳнаткашлар манфаатлари қамраб олинди. Бундан ташқари, тармоқ касаба уюшма шаҳар қўмиталари ва шаҳар миқёсидаги давлат идоралари, бош бошқармалар ўртасида 27 та келишув қабул қилинди.

Жамоа шартномалари ва келишувларининг йил якунлари бўйича бажарилиши шаҳар касаба уюшмалари Кенгаши ва шаҳар қўмиталари томонидан мунтазам равишда таҳлил қилиб борилмоқда.

Йил мобайнида жамоа шартномалари ва келишувларида назарда тутилган бандлик масалалари бўйича тадбирларни амалга ошириш орқали шаҳардаги 402 та корхона ва ташкилотда иш берувчилар ҳисобидан 5 минг 500 нафар ходим қайта ўқитилиб, малакаларини оширди. 1228 та янги иш ўрни барпо этилди. Меҳнат бўлимлари орқали етти минг етти юз нафардан зиёд фуқаролар ишга жойлаштирилди. Квоталаштирилган иш жойлари ҳисобига бир ярим минг нафардан зиёд ногирон, меҳнат бозорида рақобат қила олмайдиган кишилар иш билан таъминланди.

Мамлакатимизда жорий йилнинг «Обод маҳалла йили» деб эълон қилиниши муносабати билан тасдиқланган Давлат дастурини ҳаётга татбиқ этиш юзасидан шаҳар касаба уюшмалари Кенгаши томонидан тадбирлар ишланиб, тармоқ шаҳар қўмиталарига юборилди.

Биринчи ярим йилликда корхона, ташкилот ва муассасалар ҳудудида жойлашган маҳаллаларда истиқомат қилаётган кам таъминланган, кўп болали меҳнаткашларга амалдаги жамоа шартномалари доирасида моддий ва хайрия ёрдами кўрсатиш учун 95 миллион сўмдан зиёд маблағ сарфланган. Оталиққа олинган кам таъминланган, ёлғиз, ногирон, кўп болали оилаларни қўллаб-қувватлаш мақсадида умумхалқ байрамлари арафасида бир ярим миллион сўмдан ортиқ моддий ёрдам кўрсатилди. Болалар соғломлаштириш оромгоҳларига эга бўлган корхоналар оталиғидаги маҳаллаларнинг кам таъминланган, кўп болали, ёлғиз оилалари фарзандларига 135 дона бепул йўлланма ажратилди.

Жорий йилнинг март ойи ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ойлиги деб эълон қилинганди. Шу йилнинг 15 мартида Умумхалқ хайрия ҳашари ташкил қилиш тўғрисидаги кўрсатмаларга амал қилиб, шаҳар касаба уюшма ташкилотлари томонидан жойларда бу тадбирни муносиб ўтказиш учун ташвиқот ишларини олиб борилди. Бажарилган ишлар бўйича «Маҳалла» жамғармасининг ҳисоб рақамига 155 млн. сўмдан зиёд маблағ ўтказилди.

Фарзандлари соғлом юрт қудратли бўлади. Мактаб таътилининг қишки, баҳорги ва ёзги кунларида 59 та болалар соғломлаштириш оромгоҳида 42 минг нафар ўқувчи, шу жумладан, бепул йўлланмалар билан Оролбўйи минтақасидан 2500 нафар бола, меҳрибонлик уйларининг 500 нафар тарбияланувчиси, Мустақиллик байрами тантанасининг 960 нафар иштирокчиси дам олди. Имтиёзли йўлланмалар билан касаба уюшмалари болалар-ўсмирлар спорт мактабларининг 500 нафар ўқувчиси, Чернобил ҳалокати ва афғон воқеалари қатнашувчиларининг 90 нафар фарзандлари соғломлаштирилди.

Меҳнаткашлар ҳамда уларнинг оила аъзолари ўртасида жисмоний тарбия ва спорт ҳаракатининг ривожланиб бориши ҳам ижтимоий шерикчилик доирасида амалга оширилмоқда. Касаба уюшмалари ташаббуси билан уюштирилаётган барча тадбирлар шаҳар спорт қўмитаси, спорт турлари бўйича федерациялар, болалар спортини ривожлантириш жамғармаси ва бошқа мутасадди ташкилотлар билан ҳамкорликда ўтказилмоқда.

Иш ҳақидан қарздорлик ҳозирги кундаги долзарб масалалардан ҳисобланиб, уни ижобий ҳал этиш учун барча зарур чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Жорий йилнинг биринчи ярим йилида шаҳар касаба уюшмалари Кенгаши ҳамда тармоқ касаба уюшма қўмиталарига иш ҳақига оид, меҳнатни меъёрлаштиришни ташкил этиш ҳамда ишдан бўшатишга доир 159 та ёзма, 591 та оғзаки ариза ва шикоятлар тушди. Тушган ёзма мурожаатлардан 116 таси ижобий ҳал этилиб, 36 тасига тушунтиришлар берилди. Аризаларни кўриб чиқиш жараёнида айрим иш берувчилар томонидан меҳнат қонунлари талабларининг қўпол равишда бузилаётганлиги аниқланди. Қонунга зид равишда ишдан бўшатилган 16 нафар ходим ўз ишларига тикланишди.

Айни вақтда корхона, ташкилот ва муассасалар раҳбарлари томонидан Республика Қонунлари талабларининг бузилиши олдини олиш мақсадида семинар ва ўқишлар ташкил этишга эътиборимизни кучайтирмоқдамиз.

Мирзоҳид СОДИҚОВ,
Тошкент шаҳар касаба уюшмалари Кенгаши раиси

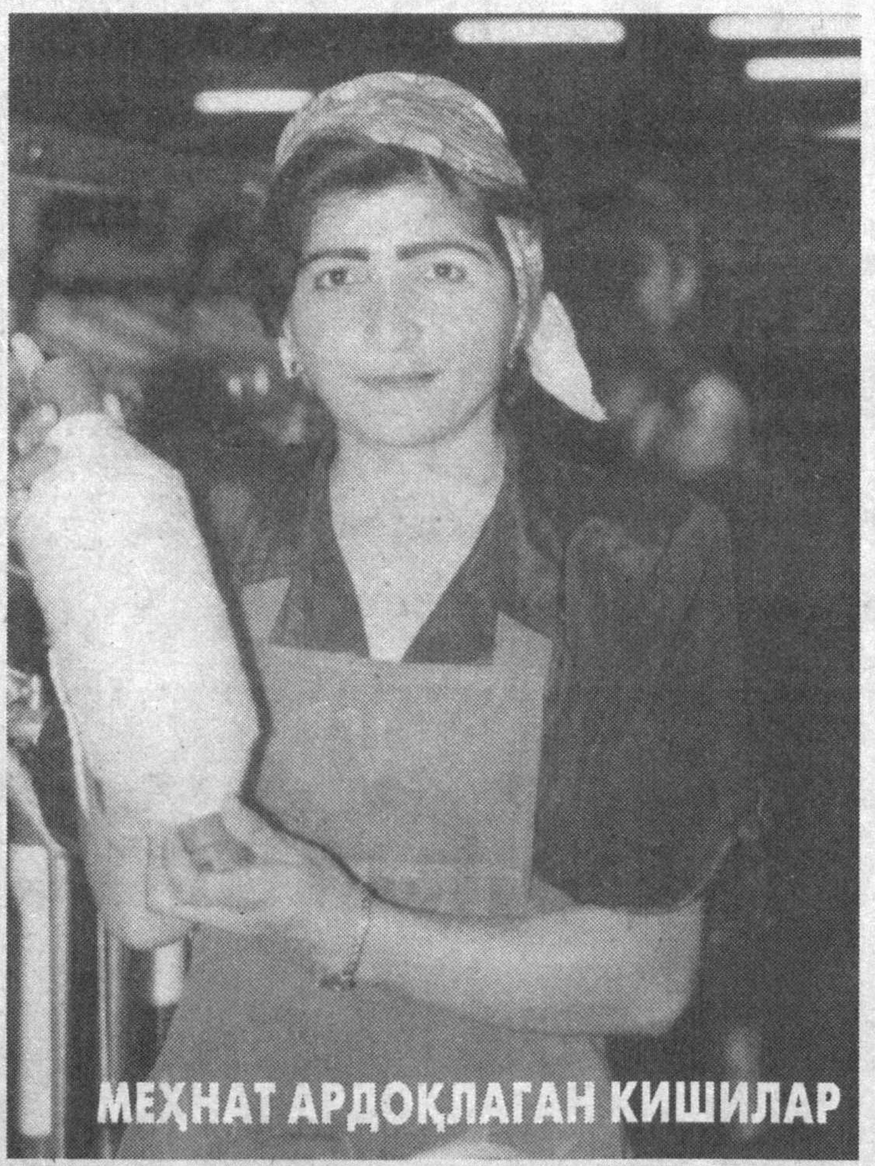

Ғиждувон туманидаги Абдухолиқ Ғиждувоний номли очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятида минг нафардан ошиқ ишчи-ходим икки сменада меҳнат қилади. Бу ерда асосан юқори сифатли пахта толасидан ип йигириш ва тўқиш ишлари амалга оширилади. Корхонада меҳнат қилаётганларнинг асосий қисмини хотин-қизлар ташкил этади. Уларга барча шарт-шароитлар яратилган. Жамиятнинг акцияларидан ҳам ишчилар яхшигина дивидент олиб, даромад кўришмоқда.

Суратларда: корхона ҳаётидан лавҳалар.

Ғуломжон ХИДИРОВ олган суратлар

СИФАТ ЯХШИЛАНМОҚДА

Ўрта Чирчиқ туманидаги «Қорасув» пахта тозалаш очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти ишчи-хизматчилари ҳам мавсумни уюшқоқлик билан олиб боришаётир.

Корхонадаги пахтани қайта ишлаш технологиясининг аксарият дастгоҳ ва агрегатлари янгиланганлиги туфайли ишлаб чиқарилаётган маҳсулот миқдори кўпайиб, сифати яхшиланишга эришилди. Шу боисдан корхона экспорт салоҳияти ҳам ортмоқда .Ҳозиргача 1100 тоннадан ортиқ тола хорижий давлатларга эскпорт қилинди.

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш жоизки, корхона касаба уюшма қўмитаси томонидан ишчи-хизматчиларни ижтимоий муҳофазалашга жиддий эътибор берилаётир. Жамоа меҳнаткашлари яхши ишлаб, кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари учун барча шароит муҳайё. Тиббий пункт, душ, ошхона мунтазам ишлаб турибди. Ишловчилар учун уч маҳал иссиқ овқат ташкил этилган. Корхонада меҳнат қилаётган 380 нафар ходим махсус кийим-кечак билан таъминланган. Бундай эътибор ўз навбатида ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишда муҳим омил бўлаётир.

А.ХУДОЁРОВ

ЭЛЕКТР ҚУВВАТИ ТЕЖАЛАДИГАН БЎЛДИ

Пойтахтимиздаги «Фотон» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятида асосан электротехника соҳаси учун ярим ўтказгичлар тайёрланиб, хорижга экспорт қилинади. Бундан ташқари, рангли телевизорлар, савдо дўконлари учун назорат-касса машиналари ва бошқа халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилади.

Ҳиссадорлик жамиятида қуёш энергиясини электр энергияга айлантирадиган ускуналар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Бу эса мамлакатимизнинг айрим тоғли ҳудудларини электр энергияси билан янада яхшироқ таъминлаш имконини беради.

Ҳозир бундай ускуна Жиззах вилоятида синовдан ўтказилмоқда. Тажриба ўзини тўла оқлагач, кейинчалик бошқа тоғли ҳудудларда ҳам ўрнатилади.

Электр энергиясидан тежаб-тергаб фойдаланиш долзарб масалалар сирасига киради. Шу боисдан корхонада электр қувватини тежайдиган ёритгич ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Унинг афзал жиҳати - олти баравар кам қувват сарфлайди.

Жорий йилнинг ўтган даври мобайнида корхонада мингга яқин телевизор, уч мингга яқин назорат-касса машинаси ишлаб чиқарилди.

(ЎзА)

Ижтимоий ҳимоя

ЯХШИЛИК бесамар кетмайди

Қумқўрғондаги ягона саноат корхонаси ҳисобланган «Турон» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятида 302 нафар ишчи-ходим, 150 нафар ёлланма ишчи меҳнат қилади. Уларнинг ҳаракатларидан эришилаётган натижалардан мамнун эканликларини сезиш қийин эмас. Бунинг асосий сабаби, корхонада меҳнаткашлар ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатларининг устуворлиги таъминланганлигидир. Мазкур вазифалар касаба уюшма қўмитаси ва иш берувчи ўртасида имзоланган жамоа шартномасида ўз аксини топган. Унда ишчи-хизматчиларга яхши иш шароити ва имтиёзлар яратиш, «Бандлик» дастурини амалга ошириш, дам олдириш, соғломлаштириш, иш ҳақини ўз вақтида тўлаш каби юмушлар мажбурият тарзида қабул қилиниб, тўла-тўкис бажариб келинмоқда.

Мазкур жамият ишчилари зиммасига қумқўрғонлик пахтакорларнинг пешона тери эвазига етиштирилган салкам 28 минг тонналик «оқ олтин»ни қайта ишлашдек залворли масъулият юкланган. Айни мавсум палласида корхонада уч сменада кеча-кундуз иш олиб борилмоқда. С.Бойматов номли, «Ўзбекистон» ширкат хўжаликларидаги ва жамият қошидаги пахта қабул қилиш пунктлари ва қайта ишлаш цехларида ишчилар учун қулай иш шароити яратилган. Уларга бепул иссиқ овқат берилмоқда.

Техника хавфсизлиги бўйича ҳам ишчиларга ўз вақтида тушунтириш ишлари олиб борилмоқда. Ҳар бир цехга хавфсизлик қоидалари акс этган суратлар осиб қўйилган. Шунингдек, жамият ҳисобидан 3,5 миллион сўм маблағ ажратилиб, ишчи-хизматчилар махсус кийим-бош ва пойабзаллар билан таъминланди. Зарарли шароитларда ишлаётган ходимларга ҳар куни сут ва сут маҳсулотлари бериб турилибди. Ҳатто техника хавфсизлигига риоя этиш бўйича тадбирлар ҳам ўтказилмоқда. Уларда муваффақиятли иштирок этган Зокир Муродалиев, Тожи Ҳакимов, Тўлқин Маллаев, Жўра Менглибоев, Халил Туропов каби ишчилар қимматбаҳо совғалару пул мукофотлари билан тақдирланди.

Корхона ҳаётида ўтган бир йил ичида қатор ижобий ўзгаришлар юз берди. Ялпи ишлаб чиқарилган маҳсулот қиймати 352705 миллион сўмга етди. Олинган фойда эса 101749 миллион сўмни ташкил этади. Шундан 55 миллион 329 минг сўми соф фойда.

– Самарали меҳнатдан сўнг кўнгилли ҳордиқ чиқаришга нима етсин. Жамият ҳисобидан 100 нафар ишчи Самарқанд ва Бухоро шаҳарларига бепул саёҳат қилдирилди. Бунга жами 3,5 миллион сўм маблағ сарфланди. Бундан ташқари, байрамларда ҳар бир ишчига бир ойлик иш ҳақи миқдорида мукофот пуллари берилиб, улар учун тўкин дастурхонлар тузалмоқда. Жумладан, халқаро хотин-қизлар куни сафимиздаги ходималарга мукофот пули, қимматбаҳо эсдалик совғалари туҳфа қилинди. Улардан Бибиражаб Ғовлонова, Ойимхол Хонимова, Зулфия Холиёрова, Гулбиби Ортиқова каби хотин-қизларимиз вилоят миқёсидаги «Сурхон», «Жайронхона», «Ҳазорбоғ» сиҳатгоҳлари ва «Хонжиза» дам олиш уйида мириқиб ҳордиқ чиқаришди, - дейди жамият касаба уюшма қўмитаси раиси Шарифа Ниёзова.

Ҳа, меҳнаткашлар манфаати доимо қадрланиб турган жойда қут-барака бўлади. Яхшилик, эзгу ишлар ҳеч қачон бесамар кетмайди. Касбдошларнинг аҳил, ҳамжиҳатликлари иш унумдорлигига янада катта таъсир кўрсатмоқда.

– Жамиятимизда ишчи-хизматчиларнинг моддий манфаатдорлигига катта аҳамият қаратилган. Яқинда сифатли маҳсулот ишлаб чиқаргани учун пахта қабул қилиш пункти ишчиларига 4,5 баравар иш ҳақи миқдорида мукофот пули берилишини йўлга қўйдик,-дея сўзида давом этади касабақўм сардори. –Ишлаб чиқариш, тозалаш, қуритиш, тойлаш цехларида ишлаётган ишчилар ўртасида ҳар ойда мусобақа ташкил қилиниб, I ўринни эгаллаганларга 100 минг сўм, II ўрин соҳибларига 50 минг сўм мукофот пуллари бериб борилмоқда. Хорижга тола ортиш бўйича эса иш ҳақининг 75 фоизи миқдорида ҳар кварталда экспорт мукофоти тўлаб келаяпмиз. Ишлаб чиқаришни сифатли ташкил этган муҳандис, техник ходимлар меҳнати ҳам муносиб тақдирланмоқда. Шунингдек, меҳнаткашларга қулайлик яратиш мақсадида бошланган маиший хизмат нуқталари қурилиши тугалланиш арафасида.

Рустам ДАВЛАТ,
«Ишонч» мухбири

Тошкентда шаҳар жамоатчилиги, олий ва ўрта махсус касб-ҳунар муассасалари, "Камолат" ёшлар ижтимоий ҳаракати Тошкент шаҳар бўлими ташаббуси билан "Обод маҳалла — менинг фахрим" шиори остида умумхалқ ҳашари ўтказилди.

"ОБОД МАҲАЛЛА — МЕНИНГ ФАХРИМ"

Ҳашарда пойтахтимиздаги 447 та маҳалладан 600 минг аҳоли, 28 та олий ўқув юртлари турли корхона ва ташкилотлар, ҳокимият тизимидаги муассасалардан вакиллар иштирок этди. Бундай ҳашар жойларда саранжом-саришталикни таъминлаш, санитария-гигиена қоидаларга риоя қилиш имконини беради. Қолаверса, ўз яшаш жойини, атроф-муҳитни тоза тутиш халқимизнинг азалий удумларидан биридир.

-Халқимиз хайир саховатли жамоа бўлиб, меҳнат қилишни азалдан яхши кўради, -деди Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг раиси Абдулла Орипов. -Ҳашар ҳам қадимий анъаналардан бири бўлиб, бугунги ҳашар халқимизнинг ҳамжиҳатлигидан дарак беради. Алҳол, дунёдаги энг долзарб муаммолардан бири бу экологик муаммо ҳисобланади.

А. Ориповнинг таъкидлашича, пойтахтимиздаги барча корхоналар, маҳаллаларда кенг кўламдаги ободонлаштириш ишлари олиб борилди. Хусусан, шаҳардаги уюлиб ётган хазонлар, чиқиндилар йўқ қилинди. "Экосан" халқаро жамғармаси ташаббуси билан Ботаника боғида ҳам ҳашар ўтказилди. Ҳашар учун айнан мазкур боғ танлангани бежиз эмас. Чунки "Ботаника боғи"да ҳозирда дунёнинг турли бурчакларидан келтирилган 4,5 мингдан ортиқ ўсимликлар парвариш қилинмоқда. Анъанага кўра, боғда ўтказилган навбатдаги ҳашарда турли вазирлик ва идоралар, ташкилот, муассасалар вакиллари, шоир ҳамда ёзувчилар иштирок этишди. Боғ ҳудуди хазонлардан, ортиқча чиқиндилардан тозаланди.

"Туркистон-пресс"

ЎЗБЕК ТРАКТОРСОЗЛАРИГА

"ТТЗ-80-10" русумли универсал ҳайдов трактори республикамизда чиқарилаётган қишлоқ хўжалиги агрегатларидан энг яхшиларидан бири деб топилди. Мазкур агрегат ўта ишончлилиги ва қулайлиги билан мутахассислар эътиборини ўзига тортди.

"Тошкент трактор заводи" давлат ҳиссадорлик жамиятида тайёрланган мазкур ҳайдов трактори халқаро доирада ҳам ижобий баҳоланди. Унинг нуфузи ортиб, жаҳон бозорида харидоргир бўлиб қолди.

-Биз ушбу истиқболли агрегатимиз билан фахрланамиз,-деди корхона савдо уйи раҳбари Олег Меркулов "Туркистон-пресс" мухбирига. - Ростов-Дон шаҳрида ўтказилган халқаро кўргазмада ҳам янги трактор совринли ўрин билан тақдирланди.

Россия Федерацияси қишлоқ хўжалиги вазирлиги ҳамда Фанлар академияси томонидан уюштирилган бу экспозиция таъсис этган "Юқори ишончлилиги ва қулайлиги учун" мукофотига сазовор бўлган маҳсулотимиз кумуш медал ва имтиёзли дипломни қўлга киритди. Мазкур эътироф тракторсозларимизга халқаро бозорга маҳсулот юбориш ва кўргазмаларда қатнашиш ҳуқуқини берди.

Турли русумдаги қатор агрегатларимиз ўз мустаҳкам конструкцияси билан нафақат ўзимизга, балки ҳамдўстлик мамлакатларидаги бошқа республикалар деҳқонларига манзур бўлаётгани қувонарлидир. Улар учун Туркия, Россия давлатларидаги савдо уйларимиздан буюртмаларга етказиб берилмоқда. Келгусида бундай савдо марказларини Яқин ва ўрта шарқ мамлакатларида ҳам очиш ниятимиз бор.

Харьков трактор заводида тайёрланган "Т-150-05-09" русумли тракторнинг республикамизда синаб кўришда ҳам мутахассисларимиз билан бамаслаҳат иш юритилди.

Яна бир янгилик, Ночинск трактор заводи билан ҳам ҳамкорлик йўлга қўйилди. Корхонада тайёрланган шудгорлаш агрегатининг Тошкент трактор заводида йиғилган намуналари халқаро танловда мукофотга сазовор бўлди.

АКАДЕМИК

Шўро даврида ўз халқи, миллати манфаатларини қаттиқ туриб ҳимоя қилган, миллий қадриятларни улуғлаган Ватан фидойилари миллатчи сифатида таъқиб этилганлар. Президентимиз ташаббуси билан фанимиз ва маданиятимиз ривожига улкан ҳисса қўшган, ҳаётини эл-юрт равнақига, халқимиз маънавиятини асраб-авайлашга бахш этган ватандошларимиз хотираси тикланди, руҳлари шод этилди.

Газетамиз ана шундай табаррук инсонларни ёд этиш, улуғлаш ниятида туркум мақолалар беришни режалаштирди.

Ўзбекистон мустақиллигининг 12 йиллиги арафасида академик марҳум Иброҳим Мўминов «Буюк хизматлари учун» ордени билан тақдирланди. Улуғ инсоннинг ҳаёти, унинг мустақил Ўзбекистонимиз илм-фани, маърифати, маданияти ривожига қўшган тенгсиз хизматларини халқимиз ҳеч қачон унутмайди. Олимнинг сермазмун, айни пайтда машаққатли ҳаёт йўли барчага катта мактабдир.

Буюк яратувчи Оллоҳ ўзи севган халқларига донишманд фарзандлар ато этиб, унинг номини мангуликка муҳрлайди. Бундай аллома зотлар эса миллат ва халқнинг фахр-ифтихорига айланиб, ўз тафаккур гулшанлари билан элдошлари маънавиятига нур, зиё бағишлайди. Улар бу ёруғ оламни тарк этсаларда, илму урфонлари халқ қалбини ёритиб, эзгу ишларга бошлайверади. Иброҳим Мўминов ҳам элимизнинг фахри-ғururига айланган зот эди. У асрлар давомида шаклланган Истиқлолнинг олтин пойдевори бўлган Миллий онг, Миллий ғуруримиз рамзи бўлмиш Имом ал-Бухорий, Аҳмад ал-Фарғоний, Муҳаммад ал-Хоразмий, Фаробий, Беруний, Абу Али ибн Сино, Амир Темур ҳамда Мирзо Улуғбек, Алишер Навоий, Мирзо Бобур каби буюк бобокалонларимиз қолдирган бой меросни чуқур ўрганиб, уларни мураккаб шароитда бўлса-да, келажак авлодга етказган заҳматкаш олим эди. Қизил империя ҳукмрон бўлган шароитда Шарқ фалсафаси, фани, адабиёти, санъати буюк сарчашмалардан сайқалланганлигини илмий жиҳатдан ўрганиб, бу таълимотни халққа тақдим этиш ниҳоятда қалтис иш эди. Бундай фидойилик, журъат фақат Иброҳим Мўминов сингари ҳақиқий ватанпарварларнинг қўлидан келарди. Зеро, у Ўзбекистон илм-тафаккурда мустақил бўлиши учун курашган, юртимиз файласуфларининг отахони, бутун умрини илм-фанга бағишлаган, миллий маънавиятни тиклашга интилган табаррук инсон эди.

Иброҳим Мўминов 1908 йилда Бухоро вилоятининг Қизилқум чўллари этагига туташ Тезгузар қишлоғида оддий деҳқон оиласида туғилиб, давлат ва фан арбоби даражасигача бўлган мураккаб йўлни мардона босиб ўтди. У Шарқ донишмандлиги тимсоли бўлган Самарқанднинг Ўзбек Давлат педагогика академияси ижтимоий-иқтисодий факультетини тугатган.

Илм йўли ҳамиша машаққатли кечади. Иброҳим Мўминов ҳам барча қийинчиликни мардонавор енгди. У ҳеч қачон турмушдан нолимади, аксинча ҳаётга, келажакка умид билан қаради. Тезгузарлик нуронийларнинг эътироф этишларича, уларнинг оиласи жуда ночор ва қийинчилик билан кун кечирган. Ҳатто битта пойафзални ака-укалар навбатма-навбат кийишган. Зукко Иброҳим ҳаёт қийинчиликлари вақтинча эканлигини болалигидаёқ тушуниб етди. Миллий маданият ҳақида гапириш ғоятда қалтис иш бўлган вазиятда И.Мўминов ўз халқи манфаатларини ҳимоя этиб, унинг бой ва ўзига хос маънавият тарихини илмий асосда исботлаб беришга киришди. Тадқиқотлари жараёнида у ота-боболаримиз яратган бой меросни яхши ўрганганi ғоятда асқотди. Яна ўзбек, тожик ва рус тилларини мукаммал билиши адабий манбаларни чуқур ўрганишда, фалсафа ва тарихга доир янги илмий ишларни ёзишда, бир сўз билан айтганда янги давр фалсафасини яратишда, иқтидорли, ўзлигини англаб етган файласуфларни тарбиялашда қўл келди. У Ҳабиб Абдуллаев, Убай Орипов, Обид Содиқов, Саъди Сирожиддинов каби етук олимлар билан ёнма ён туриб, ўзбек фани, адабиёти ва маънавияти учун сидқидилдан меҳнат қилди.

Иброҳим Мўминов «Гегел диалектикасининг рационал мағзи» мавзуидаги номзодлик диссертациясини ҳимоя қилиб, фалсафа фани бўйича маҳаллий миллат вакиллари орасида биринчи бўлиб илмий даражага эришди. Эзгулик эзгуликка йўл очди. Олим шундан сўнг «Мирзо Бедилнинг фалсафий қарашлари» монографиясини ёзди. Унда XVII-XVIII асрда яшаб, ижод этган Шарқнинг буюк мутафаккири Бедилнинг ижтимоий фалсафий таълимоти, унинг табиат, жамият, инсон, ахлоқ ҳақидаги қарашларини илмий жиҳатдан тадқиқ этди. Унинг тадқиқоти нафақат Бедил, балки Ўрта Шарқ халқларининг ижтимоий-фалсафий тафаккури ривожини ўрганишда муҳим аҳамият касб этган манба бўлди.

1943 йилда Иброҳим Мўминов янги ташкил этилган Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзолигига сайланди. Бу эса унинг илмий салоҳияти камолотига кенг йўл очди. «XIX аср охири XX аср бошларида Ўзбекистоннинг ижтимоий-фалсафий фикри тарихидан» деб номланган докторлик илмий ишида Туркистоннинг Россия мустамлакасига айлангандан кейинги маданий ҳаёти, мафкураси, ижтимоий-сиёсий дунёқараши ўз аксини топди. Шўро сиёсатдонларининг Туркистоннинг Россияга қўшилиши борасидаги фикрлари тиқиштирилаётган бир шароитда И.Мўминов ўз тадқиқоти орқали тарихимиз юзидаги қора пардаларни очиб ташлаб, асл ҳақиқатни қуйидагича баён этди.

«XIX асрнинг 60-90 йиллари давомида рус чоризми Ўрта Осиёни забт этди ва унда мустамлака тартибини ўрнатди. Чор ҳукумати Бухоро амирлиги ва Хива хонлигини номигагина сақлаб қолиб, амалда бутун ҳокимиятни ўз қўлига олди. Мана шу даврда Ўрта Осиёнинг меҳнаткаш оммасини эксплуатация қилиш кучайибгина қолмади, балки миллий мустамлакачилик зулми ҳам ўрнатилди». (Иброҳим Мўминов. «Ўзбекистон ижтимоий-фалсафий тафаккури тарихи»дан).

Етук олим ҳамиша ўзликни англаш энг аввало ўтмишни ўрганишдан, тарихга эҳтиёж сезишдан бошланади, деб эътироф этарди. Шу боис, она тарихимизнинг кам ўрганилган ва нотўғри талқин этилган, давр сиёсати туфайли ғараз мақсадларда унутилган саҳифаларини ёритишни ўзининг халқ ва миллат, буюк аждодлар руҳи олдидаги бурчи деб билди. Бу борада унинг «Ўрта Осиёнинг буюк мутафаккирлари» китоби катта тарихий аҳамиятга эга. Асарда жаҳон цивилизациясининг тараққиётига тамал тоши қўйган Шарқ мутафаккирлари даҳоси, тафаккури ёркин мисолларда эътироф этилди.

У маънавиятимиз ва фалсафамизнинг фидойи тарғиботчиси сифатида ишлаб чарчамас, фанда янгиликлар яратишни, одамларга эзгуликлар улашишни умрининг мазмуни деб билар, ҳамиша ёниб яшарди. Халқ дарди, ҳақиқат ва адолатга ташналик олим умрининг мезонига айланганди. Айниқса, унинг тарихий ҳақиқатни тиклаш борасидаги фаолияти вице президентлик даврида ёркин мазмун касб этди. Миллий ва тарихий асарлар чоп этилди, бой маънавий меросимиз дурдоналари халққа етказилди. Буюк аждодларимиз Ҳақида рисолалар, китоблар тайёрланди, кўпларининг таваллуд кунлари нишонланди. Шунингдек, И.Мўминов саъй-ҳаракатлари билан маънавиятимиз дурдоналарини жаҳонга янада танитиш мақсадида республикамизда Бутуниттифоқ ва халқаро анжуманлар уюштирилди. Шўро ҳукумати атайлаб халқни саводсизлантириш, ўз ўтмишидан ажратиб қўйиш, айниқса ёшлар қалбида миллий ғурур, миллий ифтихор туйғуларини сўндириш учун ҳаракат қилаётган бир пайтда миллий меросимизни ўрганишга оид олим фаолия-

Саволингизга ҳуқуқшунос Насиба Тиллахўжаева жавоб беради

САВОЛ: корхона, ташкилот ва муассасаларнинг тугатилишини қонуний асослари ва бундай ҳолатда ходимларга қонунчиликда қандай кафолатлар назарда тутилган?

Н.СОБИРОВ,
Гурлан тумани

ЖАВОБ: Республикада бозор муносабатларининг ривожланиши тадбиркорлик ва ташқи иқтисодий фаолиятнинг авж олиши, давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёни ўз-ўзидан корхона фаолиятида туб ўзгаришларни, ортиқча ходимлар қисқартирилишини, самарасиз фаолият кўрсатаётган корхоналарни тугатиш ва янги истиқболли корхоналар барпо этишни келтириб чиқаради.

Мана шундай шароитда ходимларнинг ишдан бўшатилиши кадрларга эҳтиёжни қондиришнинг муҳим манбаига айланади, уларни ишлаб чиқаришнинг соҳалари ва тармоқлари, республика минтақалари, корхоналар ва уларнинг таркибий бўлинмалари ўртасида қайта тақсимлашга имкон туғдиради. Ишдан бўшатиш, бир томондан, меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланишга имкон туғдирувчи ғоят муҳим восита ҳисобланса, иккинчи томондан иш билан банд бўлмаган аҳолининг миқдорини кўпайтириб боради, жиддий ижтимоий муаммоларни юзага келтиради.

Унчалик осон бўлмаган бу вазифаларни ҳал этиш учун республикада комплекс чоралар кўзда тутилган. Уларнинг асосийлари:

- аҳолини иш билан бандлигини таъминловчи идоралар тизимини вужудга келтириш, уларни моддий қўллаб-қувватлаш;

- қонунларда ходимларнинг бўшаб қолиши билан боғлиқ муаммоларни енгиллатишга қаратилган тартибларни (ходимларни қайта ўқитиш, қайта тайёрлаш, моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш) кўзда тутиш:

- бу жараёнларнинг бориши устидан назоратни ташкил этиш ва ишдан бўшатилаётган ходимлар ҳуқуқлари муҳофазаланишини таъминлашдан иборат.

Шуни таъкидлаш жоизки, бозор муносабатларининг ривожланиши ва чуқурлашиб бориши сайин қараб, республика қонунчилигида ишдан бўшатилаётган ходимларни ижтимоий муҳофазалашни кучайтиришга қаратилган янги-янги кафолатлар мустаҳкамлаб қўйилмоқда. Чунончи, янги Меҳнат Кодекси илгариги Меҳнат Кодексидан фарқли ўлароқ шунчаки ходимлар (штати) миқдорининг ўзгариши муносабати билан меҳнат шартномасини тўхтатилиши имкониятини назарда тутмайди, балки қандай ҳолатлар мавжуд бўлганда шу асосга кўра меҳнат муносабатлари тугатилишига йўл қўйилишини аниқ белгилаб беради.

Ходимлар (штат) миқдори ўзгариши ёки ишларнинг хусусияти ўзгариши муносабати билан меҳнат шартномасининг бекор қилиниши асосланган бўлиши керак.

Бундай асослар сирасига:

– технологиядаги ўзгаришлар:

– ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этиш:

– иш ҳажмларининг қисқариши киради.

Айнан мана шу сабаблар ходимлар сони (штат) қисқариши, ишларнинг хусусияти ўзгаришини, бинобарин, шу асосда меҳнат шартномаси бекор қилинишини келтириб чиқариши мумкин.

Яна шунга эътиборни қаратиш керакки, технологиядаги, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишдаги ўзгаришлар, ишлар ҳажмининг қисқариши ҳамиша ҳам ходимлар сони (штат)нинг ўзгаришига ёки ишлар хусусиятининг ўзгаришига олиб келавермайди. Улар илгариги ходимлар сони (штат)и ва бажариладиган ишларнинг хусусиятини сақлаган ҳолда фақат меҳнат шароитлари (иш тартиби, меҳнатга ҳақ тўлаш тизими ва ҳоказолар), таътилларнинг давомийлиги, разрядлар, мансабларнинг номлари ва бошқалар) ўзгаришига олиб келиши мумкин. Бу ҳолда Меҳнат Кодексининг 89-моддасига биноан иш берувчи ходимнинг розилигисиз, унга қонунда назарда тутилган барча кафолатларни берган ҳолда белгиланган тартибда меҳнат шароитларини ўзгартириш ҳуқуқига эга бўлади. Бироқ, бундай ҳолатда МКнинг 100-моддаси иккинчи қисми 1-бандига кўра меҳнат шартномасини бекор қилишга йўл қўйилмайди.

Демак, меҳнат шартномаси кўриб чиқилаётган асос бўйича тўхтатиш фақат технологиядаги, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишдаги ўзгаришлар, иш ҳажмларининг қисқариши, ходимлар сони (штат)нинг ўзгариши ёки ишлар хусусияти ўзгариши ҳақиқий сабабчиси бўлган тақдирдагина асосли бўлади.

Агар ходим билан меҳнат шартномаси ходимлар сони (штат) ёки ишларнинг хусусияти ўзгариши сабабли тўхтатилган, лекин амалда бундай ўзгаришлар бўлмаган ҳар қандай ҳолатда меҳнат шартномасини шу асосда тўхтатиш ноқонуний деб топилади, ходим эса, меҳнат қилиш имкониятидан ноқонуний маҳрум этилганлик оқибатида етказилган зарарни қоплашни ва илгариги ишига тиклашни талаб қилишга ҳақли бўлади.

Шуни эслатиб ўтиш жоизки, юқоридаги асосларга кўра меҳнат шартномасини бекор қилишнинг қонунда белгиланган тартибини билиш ва унга қатъий амал қилиш зарур.

Корхонанинг бир органдан бошқа орган тасарруфига ўтказилишини ҳам унинг тугатилиши сифатида қаралмаслиги керак. Бундай ўзгариш оқибатида барча ходимлар, шу жумладан корхона раҳбарлари билан ҳам меҳнат муносабатлари давом этаверади.

Юқоридаги асосларга бўлажак бўшатиш хусусида ходимлар ҳам равишда шахсий имзо билан тасдиқлатиб камида икки ой олдин хабардор қилиб қўйилади. Ходим билан иш берувчининг келишувига кўра огоҳлантириш муддати товон пули билан алмаштирилиши мумкин.

Ишдан маҳрум бўлиш оқибатларини юмшатиш мақсадида амалдаги Меҳнат Кодексида алоҳида асосларга биноан меҳнат шартномаси бекор қилинганда ходимларга моддий мадад беришнинг қўшимча кафолатлари назарда тутилган.

Меҳнат Кодексининг 67-моддасига мувофиқ, ходимларга иш излаш даврида, икки ойдан ортиқ бўлмаган муддатга, ойлик ишдан бўшаш нафақаси ҳисобга олинган ҳолда ўртача ойлик икки ойгача сақланиб қолади. Агар ходим билан меҳнат шартномаси юқоридаги асосларга кўра бекор қилинганидан кейин ўн календар кун мобайнида маҳаллий меҳнат органига иш қидираётган шахс сифатида рўйхатдан ўтган бўлса, маҳаллий меҳнат органи берган маълумотномага биноан учинчи ой учун ҳам олдинги иш жойидан ўртача иш ҳақи олиш ҳуқуқига эга бўлади.

Кўрсатилган тўловлар қандай тартибда тўланишини кўриб чиқамиз. Ўртача ойлик иш ҳақидан кам бўлмаган миқдордаги ишдан бўшатиш нафақаси ходимга у билан меҳнат шартномаси бекор қилинганда, ҳисоб-китоб қилиниб пул бериладиган кунда тўланади.

Агар ходим ишга кирмаган тақдирда, у аввалги иш жойидан унга меҳнат шартномаси бекор қилинган кундан бошлаб иккинчи ва учинчи ойлар учун ўртача иш ҳақи тўланишини талаб қилишга ҳақлидир. Ўртача иш ҳақи тегишли равишда иккинчи ва учинчи ойнинг иккинчи ярми учун иш ҳақи бериладиган кунларда тўланади. Ходимга ўртача иш ҳақи тўлаш учун: тегишли ариза, меҳнат дафтарчаси ва паспорт, учинчи ой учун ўртача иш ҳақи олишда эса - бундан ташқари маҳаллий меҳнат органи томонидан берилган маълумотнома асос бўлади.

Амалдаги Меҳнат Кодексида ишга жойлашиш даврида МК 67-моддасида назарда тутилган ҳолларда ходимнинг иш ҳақи тугатилаётган корхоналарнинг маблағи бўлмаган тақдирда ҳам сақланишидан келиб чиқади. Бундай вазиятда товон пуллари ҳуқуқий ворис маблағлари, ҳуқуқий ворис бўлмаган тақдирда эса - иш билан таъминлашга кўмаклашиш жамғармаси маблағи ҳисобига тўланади.

Шунга эътиборни қаратиш лозимки, ушбу меъёр нафақат корхона тугатилиши муносабати билан, балки МК - 67 моддасида санаб ўтилган бошқа асослар (ходимлар сони (штати) ёки иш хусусиятлари ўзгариши, ходим янги меҳнат шартномаси шартлари асосида ишлашни рад этиши ходимнинг малакаси етарли бўлмаганлиги ёки соғлиғи ҳолатига кўра бажараётган ишига нолойиқлиги: шу ишни илгари бажариб келган ходимнинг ишга қайта тикланиши, мазкур корхона соҳибининг ўзгариши муносабати билан корхона раҳбари билан меҳнат шартномаси бекор қилиниши) бўйича ҳам қўлланилади.

Денов туман таълим ва фан ходимлари касаба уюшма қўмитаси томонидан ўқитувчи-мураббийларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари устуворлик билан ҳимоя қилиб келинмоқда.

Касабақўмнинг 8317 нафар аъзоси бўлиб, уларни бирлаштирган 120 та бошланғич касаба уюшма ташкилоти фаолиятининг жонлантирилиши бу борадаги ютуқларнинг асосий омили ҳисобланади. Шу мақсадда қўмита қошида доимий ҳаракатдаги комиссия аъзолари таркиби тузилган. Улар ҳар ойда тумандаги таълим муассасаларида меҳнат қилаётган ходимлар аҳволи билан танишиб, кузатилган муаммоларни қўмита йиғилиши муҳокамасига ҳавола этишади.

Бундан ташқари, кам таъминланган ва ёрдамга муҳтож халқ таълими ходимларига зарур моддий ёрдамлар бериб борилмоқда. Соҳада узоқ йиллар меҳнат қилган кекса муаллимлар ҳурмат-иззати жойига қўйилган. Шунингдек, ходимлар ўртасида спорт-соғломлаштириш ишлари ҳам кўнгилдагидек йўлга қўйилган. Хусусан, ҳар йили ўқитувчилар ўртасида спартакиада мусобақалари ўтказиб турилади. Ғолиблар эса турли қимматбаҳо эсдалик совғалари билан тақдирланадилар. Бу, ўз навбатида тармоқ вакиллари меҳнат қобилиятларини ўстиришга яқиндан кўмак беради.

Икром ҲАСАНОВ
олган сурат

Маҳалла — фуқаролик жамиятининг асоси

ДАЪВОГАР ТАЛАБИ

Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик Процессуал Кодекси 270-моддасида судга шикоят билан мурожаат қилиш учун қуйидаги муддатлар белгиланади:

– фуқарога ўзининг ҳуқуқлари ва эркинликлари бузилганлиги маълум бўлган кундан эътиборан 3 ой;

– фуқаро юқори органдан, мансабдор шахсдан шикоятини қаноатлантириш рад этилганлиги тўғрисида ёзма маълумот олган кундан эътиборан бир ой ёки фуқаро ўзининг шикоятига ёзма жавоб олмаган бўлса шикоят берилган кундан эътиборан бир ой ўтгандан кейин.

Шикоят бериш муддати узрли сабабларга кўра, ўтказиб юборилган бўлса, суд бу муддатни тиклаши мумкин.

Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик Процессуал Кодекси 149-моддасида аризанинг мазмуни кўрсатилган бўлиб, бу аризада қуйидагилар кўрсатилиши лозимлиги белгиланган;

– ариза берилаётган суднинг номи;

– даъвогарнинг номи (фамилияси, исми ва отасининг исми), яшаш жойи, агар даъвогар ташкилот бўлса, унинг номи ва қаерда жойлашганлиги, шунингдек, агар ариза вакил томонидан берилаётган бўлса вакилнинг номи (фамилияси, исми ва отасининг исми) ва манзили;

– жавобгарнинг номи (фамилияси, исми ва отасининг исми), яшаш жойи ёки агар жавобгар ташкилот бўлса унинг номи ва қаерда жойлашганлиги;

– даъвогарнинг талаби;

– агар даъвони баҳолаш лозим бўлса, унинг баҳоси;

– даъвогар ўзининг талабларига асос қилиб кўрсатилаётган ҳолатлар ва бу ҳолатларни тасдиқлайдиган далиллар;

– аризага илова қилинган ҳужжатларнинг рўйхати;

Ариза даъвогар ёки унинг вакили томонидан имзоланади. Агар ариза вакил томонидан берилган бўлса, аризага ишончнома ёки унинг ваколатини тасдиқловчи бошқа ҳужжат илова қилиниши лозим. Бошқа шахсларнинг ҳуқуқлари ва қонун билан қўриқланадиган манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида прокурор, давлат бошқарув органлари, ташкилотлар ёки айрим фуқаролар томонидан бериладиган аризаларда, шу моддада санаб ўтилган маълумотлардан ташқари ариза кимнинг манфаатини кўзлаб берилган бўлса, ўша шахснинг номи (фамилияси, исми ва отасининг исми), манзили кўрсатилиши лозим.

Вилоятда жамоат, нодавлат ташкилотлар ва ўзини ўзи бошқариш идоралари орқали жамоатчилик назоратини ташкил этиш, фуқароларнинг ҳуқуқий билимини ошириш, уларда ўз ҳуқуқлари ва эркинликларига нисбатан даъвогарлик ҳиссини шакллантиришга оид дастурнинг 24-бандига кўра, Давлат ижтимоий суғуртаси орқали бериладиган вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик, аёлларнинг ҳомиладорлик ва туғиш, бола туғилганда бир маротаба бериладиган, дафн маросими учун бериладиган нафақаларни ўз вақтида тайинланиши ва тўлов бўйича даъво аризаларининг ёзилиш намуналари ушбу услубий тавсияга илова қилинади.

Навбатдаги услубий тавсиялар «Болаликдан ногиронлар, етимлар, 1- ва 2-гуруҳ ногиронлари, уруш ногиронлари ва қатнашчилари, уларга тенглаштирилган шахслар, ёлғиз пенсионерлар ва айрим турдаги касалликка чалинган шахсларни стационар даволанишидаги имтиёзларидан фойдаланишлари аҳволи устидан жамоатчилик назоратини ташкил этишга» бағишланган.

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 40-моддасида ҳар бир инсон малакали тиббий хизматдан фойдаланиш ҳуқуқига эгалиги белгиланган.

«Фуқаролар соғлигини сақлаш тўғрисида»ги қонунда ҳам фуқаролар ҳуқуқлари давлат томонидан кафолатланишини таъминланиши белгилаб қўйилган.

Фуқароларнинг касалликларни айрим турларига чалинганларини ва аҳолининг айрим тоифалари соғлигини таъминлаш борасида уларга имтиёз беришга давлат томонидан алоҳида эътибор қаратилган.

Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 2 декабрда қабул қилган «Даволаш профилактика» муассасаларини маблағ билан таъминлаш тизимини такомиллаштириш тўғрисидаги 532-сонли қарорида даволаш муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, соғлиқни сақлашни маблағ билан таъминлашга йўналтирилаётган бюджет маблағларидан янада оқилона фойдаланиш, турғун (стационар) даволанишдаги фуқароларга тиббий хизмат кўрсатишни такомиллаштириш қайд этилган. Айни пайтда, 1998 йил 1 январидан бошлаб турғун даволаш профилактика муассасаларида даволанувчи шахсларга овқатланиш тўлови амалга оширилиши жорий этилди.

Шунингдек, мулкчилик шаклидан қатъий назар, корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларнинг раҳбарларига, меҳнат жамоалари билан келишилган ҳолда, турғун даволаш профилактика муассасаларида овқатланиш тўловини уларнинг тасарруфида қоладиган фойда ҳисобига амалга оширишга рухсат этилди.

Ўз навбатида, қарорда ҳам ҳукумат томонидан ижтимоий муҳофазасини таъминлаш чоралари белгиланиб, турғун даволаш профилактика муассасаларида овқатланиш тўловидан касалликларнинг айрим турларига чалинган шахслар ва аҳолининг айрим тоифалари озод қилинди.

Вазирлар Маҳкамасининг юқорида қайд этилган 532-сонли қарорига 344-сонли қарори билан ўзгартириш киритилиб, овқатланиш ва даволаш тўловидан озод қилинганлар тоифаси яна кенгайтирилди. Ҳукумат қарорларига кўра белгиланган 12 турдаги касаллик билан хасталанган ва 10 тоифага мансуб беморлар касалхоналарда даволанишда овқатланиш, даволаниш тўловидан озод қилинди.

Хўш, мазкур қонунлар ва қарорлар ижроси устидан жамоатчилик назорати қандай бўлиши лозим?

Турғун даволаниш профилактика муассасаларида имтиёзли беморларнинг овқатланиш тўловидан озод этилиши, бепул дори-дармонлар билан таъминланиши устидан жамоатчилик назоратини фуқаролар йиғинлари, маҳалла ва хотин-қизлар қўмиталари, касаба уюшмалари томонидан амалга оширилмоқда.

Ўзбекистон Республикасининг Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисидаги қонуни 10- ва 11-моддаларида фуқаролар йиғинлари ўз ҳудудларида қонунлар ва бошқа қонун ҳужжатларининг ижро этилиши устидан жамоатчилик назорати ўрнатиш лозимлиги белгиланган.

Фуқаролар йиғинлари, маҳалла ва хотин-қизлар қўмиталари ўз ҳудудларида турғун даволаш касалхоналари бўлса, бу касалхоналарда ҳар ойда бир марта кириб, у ерда даволанаётганлар билан суҳбатлашиб, улардан кимлар бепул овқатланишга ва дори-дармон билан таъминланиш ҳуқуқига эга эканлигини аниқлаши ва бу имтиёзлардан тўлиқ фойдаланаётганлиги юзасидан текшириш ўтказиши лозим.

Текширишга шу соҳалар бўйича мутахассис бўлган молия, тиббиёт, СЭС ходимларини жалб қилиш, нафақадаги мутахассислардан ҳам фойдаланилиши мумкин.

Ўз навбатида текширишларда имтиёзли беморларни бепул овқатланиши ва дори-дармон билан таъминланиши тўловидан ҳақиқатдан озод қилинганига, уларга берилаётган овқатларнинг, дори-дармонларнинг сифати яхшилигига ва миқдорига эътибор қаратилади.

Овқатланиш ва дори-дармон билан таъминланиш тўловидан озод қилинган шахслар тоифасига кирувчилардан пул олинганлиги аниқланган тақдирда, пул тўлов квитанцияларини талаб қилиб олиб, асоссиз олинган пулнинг миқдорини аниқлайди.

Марат ҒУЛОМОВ,
юридик фанлари номзоди, доцент

(Давоми бор)

Тааажжуб!

САВДОДАГИ САВДОЛАР

Республикамиз иқтисодиётининг бозор муносабатларига ўтиши жараёнида хилма-хил мулк шакллари вужудга келди. Айниқса, кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга катта эътибор қаратилди. Ҳукуматимиз томонидан сохта тадбиркорлар фаолиятига чек қўйиш, ички бозорни шакллантириш, турли хил сифатсиз чет эл маҳсулотларидан ҳимоя қилиш, ғайриқонуний ҳаракатларни тартибга солиш ва ноқонуний пул айланмалари олдини олиш кабилар борасида кўпгина тадбирларга қўл урилди.

Шундан келиб чиқиб Вазирлар Маҳкамасининг «Нозиқ-овқат истеъмол товарларини чакана сотишни ташкил этишнинг замонавий усулларини жорий этиш, чакана савдо соҳасида юридик ва жисмоний шахслар учун тенг шарт-шароитлар яратиш, бозорларда савдо фаолиятини тартибга солиш, шунингдек, фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишни кучайтириш тўғрисида»ги қарори ижросини таъминлаш мақсадида қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Чунончи, Сурхондарё вилоят ҳокимлиги, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари, солиқ инспекторлари ҳамда мутасадди раҳбарлар ташаббуси билан тадбиркорлар ўртасида махсус йиғинлар, тарғибот ишларига катта эътибор берилди. Тадбиркорларга қулайликлар яратиш мақсадида 11 та замонавий янги бозорлар ташкил этилди.

Истеъмолчи харид қилган ҳар қандай маҳсулотнинг сифати ва унинг кафолати учун энди бош қотирмасак ҳам бўлади. Негаки, амалдаги меъёрий ҳужжатларда бу ҳолат аниқ-равшан кўрсатилиб, мустаҳкамланган. Бунда улар сифатсиз, муддати ўтган ёки харид қилган маҳсулотдан кўнгли тўлмаса, алмаштириб ёки қайтариб олиш ҳуқуқига эга бўлади. Яна шуни таъкидлаш жоизки, энди бозорларимиз ўзгача услуб билан — тадбиркор ҳамда истеъмолчилар учун анча қулай шароитда фаолият кўрсатмоқда.

– Денов туман давлат солиқ инспекцияси туман прокуратураси билан ҳамкорликда тадбиркорлар ўртасида тушунтириш ишлари олиб боришган. Бироқ, бундай саъй-ҳаракатларга қарамасдан, айрим тадбиркорлар бунга бошқача кўз билан қараб, ноқонуний фаолиятни давом эттириб келмоқдалар. Яқинда деҳқон бозорида ўтказилган тадбирда хусусий тадбиркорлар Азимов 731 минг сўм, Қиёмиддинов 71 минг сўм ҳамда Азимов 2 миллион 300 минг сўмлик ноозиқ-овқат маҳсулотларини меъёрий ҳужжатларга зид равишда фаолият кўрсатганликлари аниқланиб, фош этилди. Бу қонунбузарларга тегишли чоралар кўрилди, – деди вилоят бозорлар фаолиятини назорат қилиш бўлими мудири Муҳиддин Қурбонов биз билан суҳбатда. Аммо Шўрчи туман мутасаддилари деҳқон бозорида ижрони иқтисодий етишмовчилик, деб пайсалга солиб келаётганга ўхшайди. Улар тадбиркорлар ва туман қишлоқ деҳқонлари фаолиятига доир масъулиятни сезишмаётир. Баъзи муаммолар ҳам йўқ эмас. Мисол учун вилоят маданий моллар улгуржи ва чакана китоб савдо базаси ҳиссадорлик жамиятига қарашли дўкон мудири Нурали Қулсоатовнинг дўкони йўқ. Растадаги китоблардан 9-синф физика дарслиги нархини сўрасак, 1250 сўм экан. Савдолашиб 1200 сўмга сотишга кўнди.

Мактаб кутубхоналари ўқувчиларга фойдаланиш учун бериладиган ҳамда сотувга чиқариш тақиқланган китоб қандай қилиб бу ерга келиб қолгани ҳақида қизиқдик. «Мактаб директорлари ва ўқитувчилар сотиб беришимиз учун олиб келиб беришади», дейди дўкон мудири...

Ю.ОЧИЛДИЕВ,
«Ишонч» мухбири

ЎзРФАнинг 60 йиллиги олдидан

ти катта жасорат, ғоявий мустақиллик сари қўйилган дадил қадам эди. Фидойи инсон иллат излаганларга ҳикмат билан жавоб берар, у келтирган тарихий далиллар олдида мана ман деган шўро тарихчилари ҳам лол қоларди.

ИБРОҲИМ МЎМИНОВ

Иброҳим Мўминовнинг Ватанимиз, халқимиз олдидаги энг катта хизматларидан бири миллатимиз фахри-ғурури бўлган Амир Темур ва темурийлар даврини чуқур ўрганиб, илмий таҳлил этганидир. Ҳолбуки бу мавзу собиқ Шўро тизими даврида таъқиқлаб қўйилган, буюк давлат арбоби Амир Темур «босқинчи», «қонхўр» дея талқин этиларди. Иброҳим Мўминов биринчи бўлиб, Амир Темурнинг тарихдаги ўрнини ҳаққоний ва илмий асослаб берди. Соҳибқирон нафақат миллат фидойиси балки инсониятнинг буюк халоскори эканлиги ҳақидаги фикрларни олдинга сурди. Олимнинг бу жасорати ўз даври учун нақадар қалтис эканлиги кундек равшан. Негаки, бирорта олим бу мавзуга қўл уришга журъат эта олмаган эди. У эса тарихий манбалар, далилларга суянган ҳолда Соҳибқироннинг буюк хизматлари, истеъдоди, инсонпарварлигини тарихий далиллар билан исботлаб беришга жазм этди. «Амир Темурнинг Ўрта Осиё тарихида тутган ўрни ва роли» рисоласида улуғ зот сиймоси ҳаққоний ифодасини топди. Ўрта Осиёни мўғуллардан озод қилиш ва уни мустақил ва кучли давлатга бирлаштириш билан ҳар томонлама тараққий эттиришга ҳисса қўшганини улуғ алломалар битган тарихий солномалар орқали далиллаб, Амир Темур шахсини шундай эътироф этди. «Темур Самарқанддаги аҳволни бутунлай ўзгартириб юборди. У Самарқандда Кўксарой, Бибихоним масжидини, Шоҳизинда мавзолейи, Самарқанд атрофида Боғи Чинор, Боғи Шамол, Боғи Дилкушо, Боғи Беҳишт, Боғи Нав каби боғ ва саройларни қурдирди. Йўллар қуриб, Кўҳак-Зарафшон дарёлари орқали кўприклар солинди, шунингдек, кейинчалик Амударё ва Сирдарёга кўприк қурилди, Тошкент атрофига каналлар, жумладан Сирдарёдан Оҳангаронга ҳам канал ўтказилди. Шаҳар типидаги Оҳангарон қишлоғи қурилди. Бухоро, Шаҳрисабз, Фарғона, Туркистонда карвон саройлари ва бошқа қурилишлар билан бирга ирригация иншоотлари қад кўтарди. Шаҳарлар, қишлоқлар, ҳаммомлар, мадрасалар, мақбаралар қурилиши ўша давр учун мисли кўрилмаган миқёсда, масштабда олиб борилди. Қурилишга маҳаллий архитектор-усталар, соҳиби ҳунарлардан ташқари Темур забт этган ўзга мамлакатларнинг кўплаб қурувчилари, меъморлари жалб этилди».

Академик Иброҳим Мўминов ўзи бошлаган эзгу ишларни давом эттириб, Амир Темурнинг давлатни бошқариш қонунлари яъни «Темур тузуклари»нинг Шўро инқилобидан аввал рус тилида чоп этилган нашрини кўпайтириш ва Шарофиддин Али Яздийнинг «Зафарнома» асарини нашр этиш ташаббускори бўлди. Олимнинг бу савобли ишларини кенг жамоатчилик илиқ кутиб олса-да, ғанимлар эзгу ишларни Темур фаолиятини «идеаллаштириш» деб баҳолашди ва Иброҳим Мўминовни сиёсий-ғоявий хатога йўл қўйганликда айблашди. Бу ишларга Марказдаги кўплаб илмий текшириш институтлари раҳбарлари, сиёсатдонлар, тарихчилар, ҳатто собиқ Марказий қўмитадагилар ҳам жалб этилди. Темур ҳақидаги рисола қаттиқ танқид қилинди, марказий нашрларда қатор мақолалар босилди. Аммо яхшилар шарофати билан эзгулик тантана қилса-да И.Мўминовга қарши маънавий ва руҳий таъқиблар тўхтатилмади. Бундай таҳқирлаш, тош отишлар уни улуғ ишдан чалғитмади. Олим Ўзбекистон Фанлар академиясида ижтимоий-сиёсий фанлар етакчиси сифатида ўз халқининг маънавий юксалиши учун билими ва куч-ғайратини сарфлади.

Иброҳим Мўминов академик, вице-президент, «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби», «Билим» жамияти раиси, Ўзбекистон Фанлар академиясининг «Ижтимоий фанлар» журнали муҳаррири, Ўзбек энциклопедиясининг бош муҳаррири ва қатор давлат мукофотлари соҳиби эди. Қайда ишламасин юксак маданияти, маънавияти ва мустаҳкам иродаси билан бошқалардан ажралиб турар, шогирдларидан ҳам ниҳоятда қаттиқ интизомни талаб қиларди.

Файласуф Иброҳим Мўминов ҳамиша халқни фикрий танбалликка, фикрий боқимандаликка ва охир оқибатда манқуртликка олиб келадиган «илмийлик»ка қарши эди. У ҳаққоний тарихимизни тиклаш, халқимизни, миллатимизни ана шу тарих билан қуроллантириб, миллий ғурурини, фахр-ифтихорини уйғотишни истарди.

Академикнинг орзулари фақат истиқлолдан кейин амалга ошди. У бундан 40 йиллар олдин бошлаган аммо давр тазйиқи билан йўққа чиқарилган эзгу ишлар ҳурматли Президентимиз Ислом Каримовнинг «Ўзликни англаш тарихни билишдан бошланади, исбот талаб бўлмаган ушбу ҳақиқат давлат сиёсати даражасига кўтарилиши зарур», деган даъвати тарихга муносабатни тубдан ўзгартирди, халқимиз ўтмиши, бой меросимиз қадрият даражасига кўтарилди.

Мавжуда РАЖАБОВА,
юридик фанлари доктори,
Амина ҚОДИРОВА,
журналист

* * *

Биз 60 йиллигини нишонлашга қизғин ҳозирлик кўраётган Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг вужудга келиши халқимизнинг юксак илмий-ижодий тафаккури, буюк аждодларимизнинг ақл-заковати, биз юқоридаги мақолада ҳикоя қилган академик Иброҳим Мўминов каби кўплаб салоҳияти кучли, юксак эътиқодли инсонларнинг кураши, меҳнати самаралари, она заминимизда қадимдан мавжуд бўлган Маъмун Академияси, Самарқанд, Бухоро ва Фарғона водийси каби илм-фан марказларида яратилган бой илмий мерос ҳамда маданий анъаналарнинг мантиқий ҳосиласи, миллий тарихимизнинг табиий маҳсулидир!

Орамиздаги одамлар

ТАСВИР ЖОЗИБАСИ ВА МОҲИЯТ

Кейинги йилларда Самарқанд шаҳри ва вилоятнинг турли жойларида, айниқса, йўл бўйлари ҳамда гавжум гўшаларда тасвирий ташқи реклама воситалари кўпайиб қолди. Оламжаҳон маъно, мазмун мужассамлашган бундай гўзал тасвирлар беихтиёр эътиборингизни тортади. Хусусан, ижтимоий-сиёсий йўналиш (мавзу)даги реклама тасвирларининг тарбиявий аҳамияти катта. Истиқлол ғояларига, миллий мафкурамизга мос ана шундай эзгу ишларни амалга ошириб, шаҳар ободончилигига ҳисса қўшаётган «Тасвирий ойна» ижодий уюшмаси вилоят бўлими жамоасининг бу борадаги меҳнатларини албатта, эътироф этиш керак.

Республикада «Тасвирий ойна» ижодий уюшмаси таъсис этилган вақтда фақат Самарқанд шаҳрида унинг бўлими очилди. Ўша пайтда раҳбар ўринбосари бўлиб ишлаган Наргиза Фозилова тасвирий реклама масалалари билан илк бор бевосита дуч келди. Кичик жамоа катта шаҳарнинг эҳтиёжларини қондиролмаслиги аниқ эди. Шундай бўлди ҳам. Изланишлар тинимсиз давом эттирилса-да, иш кўлами, мазмун-моҳияти ҳали талаб даражасига кўтарилмаган эди.

Орадан анча вақт ўтиб, аниқроғи 2001 йил ёзида уюшманинг вилоят бўлими ташкил этилди. Уюшма бошқаруви раислигига Наргиза Фозилова сайланди. Меҳнат фаолиятини оддий ишчиликдан бошлаган, СамДУ тарих факультетининг кечки бўлимида таҳсил олган, кўп вақт шоир ишлаб чиқариш бирлашмасида ва шаҳар ёшлар ташкилотида ишлаган Наргиза Фозилова янги уюшманинг ишини йўлга қўйиб олиш бўйича ўзининг ҳаракат дастурини тузиб олди. Энг аввало бошланғич маблағ масаласини ҳал қилди.

– Ишни ташқи тасвирий реклама воситаларини тайёрлаш бўйича корхоналар билан шартнома тузишдан бошладик. Айни пайтда бу воситаларни шаҳар ва вилоят ҳудудида жойлаштириш тарихи, лойиҳасини ишлаб чиқдик, - дейди «Тасвирий ойна» ижодий уюшмаси вилоят бўлими бошқаруви раиси Наргиза Фозилова. – Чунки реклама тасвирининг ўзи мазмунли бўлиш билан бирга у шаҳар кўркига кўрк қўшиши керак. Ҳудуд манзарасини мазмунан бойитиши ҳам талаб қилинади. Ишни йўлга қўйиб олишимиз осон бўлгани йўқ. Бунда Аслиддин Абдуғаффоров, Севара Юсупова каби фидойиларнинг хизматлари катта бўлди.

Маълумки, илгарилари рекламага деярли аҳамият берилмасди. Унинг самарасини кўпчилик англаб етмасди. «Тасвирий ойна» ижодий уюшмаси вилоят бўлими ташкил этилган вақтларда ҳам, яъни 2-3 йил олдин ҳам у билан шартнома тузган корхоналар асосан ўз биноларини ички безашга буюртма беришарди. Уюшма ходимларининг тарғиботи туфайли ташқи рекламага эҳтиёж сезиларли даражада ортди. Бу фикрни тасдиқлайдиган битта ибратли далилни келтириш мумкин. Самарқанддаги «Юлдуз» Ўзбекистон-Туркия қўшма корхонасида тайёрланаётган эркаклар, аёллар, болалар ёзги пойабзаллари реклама қилинди. Замонавий усулда постерга туширилган реклама тасвирлари мижозларни бефарқ қолдирмади. Чамаси уч ойлар ичида харидорлар сони шунчалар кўпайдики, корхона қуввати улар эҳтиёжини қондиришга етмай қолди.

Ҳозир ўзимизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларни реклама қилишга, замонавий усулда тасвирлар туширишга эътибор ортди. Йилнинг ўтган даврида ижодий уюшманинг вилоят бўлими томонидан 26 миллион сўмлик, шаҳар бўлими томонидан 40 миллион сўмлик реклама буюртмалари бажарилди. Бундан ташқари, Каттақўрғон шаҳри, Ургут, Иштихон, Каттақўрғон, Пахтачи, Нарпай, Булунғур туманларида ҳам уюшманинг бўлимлари самарали фаолият юритмоқда. Айни пайтда асосан «Шодлик» фирмасининг маъданли сувлари, «Юлдуз» қўшма корхонасининг пойабзаллари, «Дентамед», «Йодбар» тиш ювиш воситалари, «Nestle» компанияси маҳсулотлари, «Балтимор-Челак» қўшма корхонаси кетчуплари, «COCA-COLA» компанияси маҳсулотлари реклама қилинмоқда.

«Тасвирий ойна» тарғибот шуъбаси, СК «Медиа» реклама фирмаси орқали республика ёғ-мой саноати корхоналари ҳамда «БЕТА ЧОЙ» маҳсулотларини реклама қилишга тайёргарлик кўрилмоқда. Шуни айтиш керакки, вилоятда ташқи тасвирий реклама қилиш ҳамда ҳудудларни бадиий безаш ишларининг 70 фоизи «Тасвирий ойна» ижодий уюшмасининг бўлимлари орқали амалга оширилаяпти.

Ташқи реклама тасвирий воситаларини тайёрлаш билан бирга ижодий уюшма жамоаси олдига бу тадбирлар кўламини кенгайтириш, тарғибот масалалари ҳам вазифа қилиб қўйилган. Негаки, реклама берувчилар унинг аҳамиятини англаб олмагунча чинакам ўсишга эришиб бўлмайди. Шунинг учун «Тасвирий ойна» ижодий уюшмаси вилоят бўлими ҳамда ташқи реклама ва ахборот воситалари тарғибини мувофиқлаштириш вилоят идоралараро кенгаши ўзаро ҳамкорликда семинарлар, ўқувлар уюштирмоқда. Қўшма йиғилишларда мамлакатимиз маҳсулотларини реклама қилишнинг аҳволи жиддий таҳлил қилинаяпти.

Халқ эътиборига ҳавола этиладиган тасвирий воситаларни тайёрлашда кўпчиликнинг фикрини ўрганиш, бунга иқтидорли кишиларни жалб этишнинг нафи катта. Бу такрорларнинг, ғоявий саёзликнинг, номутаносибликнинг олдини олишга имкон беради. Шунинг учун «Тасвирий ойна» ижодий уюшмаси вилоят бўлими турли тармоқлар, соҳалар бўйича долзарб мавзуларда тасвирий реклама воситалари тайёрлашда танловлар ўтказмоқда. Масалан, вилоят халқ таълими бошқармаси билан биргаликда «Конституциямиз – бахтимиз қомуси» мавзусида тасвирий реклама воситаси лойиҳасини тайёрлаш бўйича кўрик-танлов ўтказилди. Унда вилоят мактабларидан 90 дан зиёд ўқувчи қатнашди. Биринчи ўрин Тойлоқ туманидаги 52-мактаб ўқувчиси Феруз Фарҳодова, 2-ўрин Оқдарё туманидаги 2-мактабнинг «Моҳир қўллар» тўгараги аъзоларига, 3-ўрин Қўшработ туманидаги 82-мактаб ўқувчиси Н.Искандарова насиб этди.

Наргиза Фозилованинг айтишича, ташқи реклама тасвирий воситалари сифатли, жозибали бўлиши, табиий манзара, шаҳар архитектурасига мос келиши, улар мазмун ва тасвир уйғунлигига эришиш, рекламадаги таъриф маҳсулотнинг амалдаги сифатига мос бўлиши керак. Шундагина рекламанинг самараси яққол кўринади. Яна бир гап. Реклама, айниқса, ижтимоий-сиёсий йўналиш ва мавзудаги тасвирий воситалар халқимиз тарихини намоён этиши, ҳозирги давр моҳиятини англата олиши, одамларда келажакка нисбатан умид-ишонч туйғуларини шакллантира олиши керак.

Р.ҚУРБОНОВ,
«Ишонч» мухбири

Турфа олам

ҚАРИЯНИНГ ТИШЛАРИ ЧИҚДИ

Сайёрамиздаги энг кекса аёл ҳисобланган японниялик Камато Хонго жума куни 116 ёшида оламдан ўтди. У Кюсю оролидаги Кагосима шаҳрида истиқомат қиларди. Камато буви 2002 йил мартда «Гиннесснинг рекордлар китоби»га киритилган эди. Шунингдек, у кейинги тўрт йил давомида «мамлакатнинг энг кекса фуқароси» деган «унвон»ни ҳеч кимга бермай келаётган эди.

Камато буви ўзининг 116 ёшини 16 сентябрда ўз яқинлари иштирокида нишонлади. Ўшанда у соғ-саломат, иштаҳаси ҳам яхши эди. Айниқса, миллий таомларни яхши тановул қилди. Ҳатто, картошка ароғидан ичиб, рақсга ҳам тушди.

Кекса бувининг яшаш тарзи ғайриоддий эди. У икки кун узлуксиз уйқуга кетиб, кейин икки кун уйғамасди. Ҳаётининг охирги кунларигача унга 79 ёшли қизи қараб турди. Лекин қизи онасидай соғлом эмас. У ҳозир касалхонада ётибди.

Камато Хонго етти фарзанд кўрган. Уларнинг уч нафари вафот этди. Невара-чевараларининг сони эса юздан ошади. Энди Японияниниг узоқ умр кўриш бўйича янги «чемпиони» этиб хиросималик 114 ёшли Митоио Каватэ эълон қилинди.

Лекин дунёвий биринчилик учун Митоио Кавата шошилмай турса ҳам бўлади. «Гиннесснинг рекордлар китоби»га кириш учун Ҳиндистонда ҳам номзод топилди. Ражастон штатининг маъмурий маркази - Жайпур шаҳрида яшовчи қария Набиба Мияна 125 ёшга кирибди. У ҳатто фахрийлик китобчасига асосланиб, махсус гувоҳнома ҳам олган. Япониялик «чемпион» ҳаётдан кўз юмгач, Набиба Миянанинг қариндошлари шу заҳотиёқ «Гиннесснинг рекордлар китоби»га мактуб йўллади. Мактубда Камато Ханганинг ўрнига сайёрамизнинг энг кекса кишиси сифатида уни киритиш сўралган.

Набиба Мияна юзлаб қариндошлари билан Жайпурда яшайди. Унинг кўзи ярим аср муқаддам кўрмай қолган. Бироқ яқинда ҳиндистонлик қариянинг ҳаётида ажойиб воқеа юз берди - унинг тишлари чиқа бошлади.

(ЎзА)

Футбол

ЗЕРИКИШГА ВАҚТ БЎЛМАЯПТИ

Баъзан шунақаси ҳам бўлиб туради: кимнидир ёки нимандир орзиқиш билан кутасан ва айнан сўнгги лаҳзаларда рўй берган янгиликлар гирдобида адашиб, ўша кимса келгани-ю ўша воқеа ортда қолганини билмай қоласан, киши.

Чамаси, биз ҳам шу ҳолатни бошдан кечирдик. Бу, айниқса, мавсумнинг энг сўнгги турида яққол сезилди. Нега шундай бўлгани эса барчамизга яхши маълум. Тошкент кейинги бир ҳафта мобайнида футбол спектакллари ўтадиган катта саҳнага айланди. Бир йўла икки турнир - Ёшлар ҳамда ўсмирлар Осиё чемпионати саралаш баҳсларини томоша қилдик.

Энди бемалол айтишимиз мумкинки, ички чемпионатимиздан бироз бўлса-да чалғиганимиз учун муносиб тақдирландик. Истиқболни ўйлаб Рауф Инилеев раҳбарлигида тузилган ёшлар, Баҳодир Тошмуҳамедов қўл остида футбол сирларини эгаллаётган ўсмирлар терма жамоамиз ўз гуруҳларида ҳақиқий пешқадам эканликларини исботлай билдилар. Хусусан, Бутан мамлакатидан келган тенгқурлари билан кечган ҳар иккала ўйин юртдошларимиз маҳорат бобида ҳам, шиддаткорлик масаласида ҳам анча устун эканликларини тасдиқдан ўтказди. Ўсмирларимиз жавобсиз олтита тўп киритиб ҳеч қандай саволга ўрин қолдирмаган эдилар, ёшлар ҳам майдонда чакки тўп сурмадилар. 5:0 ҳисоби аввалги турдаги 3:0 га қўшимча бўлиб, охир оқибатда жамоа чиндан-да 6-гуруҳ ғолибига айланганини билдирди. Шундай қилиб, ҳар икки термамиз Япония ва Малайзияда келгуси йил ўтказиладиган Осиё чемпионатида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди.

Бу орада Ҳиндистоннинг Ҳайдаробод шаҳрида Афро-Осиё ўйинларида қатнашган ёшлар терма жамоамиз Бирлашган араб амирликларида ҳадемай бошланадиган жаҳон чемпионатига яхши спорт формасида боришини амалда намойиш этди. Ўтказилган бешта учрашувнинг тўрттасида ғалаба, биттасида дуранг қайд этилди. Айниқса, гуруҳ баҳсида Эрон ва финалда майдон эгалари устидан қозонилган ғалаба (ҳар иккисида бир хил ҳисоб - 1:0) қимматлидир.

Яна бир кундан кейин Тошкентда Осиё чемпионати саралаш ўйинлари старт олади. Бу сафар Равшан Ҳайдаров бошчилигидаги миллий терма жамоамиз Таиланд, Ганконг ва Тожикистон командаларига қарши майдонга тушади.

Хуллас, мухлисларнинг зерикиб қолишга вақтлари бўлмаяпти. Шундай бир шароитда Ўзбекистон 12-миллий чемпионати ўз ниҳоясига етди.

ҒАЛВИР СУВДАН КЎТАРИЛДИ

Биз ўтган ҳисоботимизда аввал ҳеч бўлмаган ҳолат юзага келганини, яъни жадвалнинг юқори поғоналарини банд этган бир йўла етти команда охирги тур натижаларидан қатъи назар ўз жойларини сақлаб қолажакларини айтган эдик. Аммо бунинг акси ўлароқ 10-15 ўринларда бораётган беш жамоа - «Дўстлик», «Қўқон-1912», «Металлург», «Трактор» ва «Цементчи», агар таъбир жоиз бўлса, ҳаёт-мамот жангини бошдан кечирдилар. Ўз майдонида тўп сурган «Дўстлик», «Қўқон-1912», «Металлург» ва «Цементчи» муваффақият қозонди.

Лекин ғалаба нашидасини суриш қувасойлик мухлисларга насиб этмади. «Бухоро» билан кечган ўйинда ўз футболчиларининг астойдил ҳаракати-ю ва ишончли ғалабаси (2:0)дан қанчалик қувонган бўлсалар, бошқа жамоаларнинг натижасини эшитгач, омад кулиб боқмаганлигини билиб, қаттиқ ранжидилар. Гарчанд «Цементчи» билан бир хилда - 31 очкодан тўплаган бўлса-да, «Трактор» тўплар сонидаги тафовут, қолаверса, ўзаро учрашувлардаги устунликка кўра олий лигадаги ўз ўрнини сақлаб қолди. «Дўстлик» жамоаси «Андижон» устидан 2:1 ҳисобида ғолибликка эришгани, «Металлург» эса «Трактор»ни 2:0 ҳисобида мағлуб этганини келгуси мавсумгача унутолмаса керак. Айнан шу муваффақият туфайли мазкур жамоаларнинг кўкрагига шамол тегди.

«Қўқон-1912» жамоаси мухлислари, шубҳасиз, «Пахтакор» мураббийларига миннатдорчилик билдириб қўйсалар арзийди. Сабаби яна ўша - ўтган йилги анъанасига содиқ қолган чемпион ушбу ўйинга ўринбосарлар таркибини қўйди. Ва кутилганидек, мағлубиятга учради - 2:3. Бир кун илгари шундай ҳисобда ғалаба қозониб, ўринбосарлар ўртасидаги баҳсда ҳам биринчиликни қўлга киритган «Пахтакор»нинг истиқболдаги таркибига барибир қойил қолиш керак. Ўзга майдонда, яна асосий ўйинчилардан ташкил топган, боз устига ғалаба сув билан ҳаводек зарур бўлган командага қарши ўйнаш унча-мунча жамоанинг қўлидан келавермайди.

Шундай қилиб, «Пахтакор» кўчасида бугун уч карра байрам. Ҳам мамлакат кубоги соҳиби, ҳам миллий чемпионат ғолиби, ҳам ўринбосарлар ўртасида тенгсиз бўлишнинг ўзи эмас. Бу ҳол қандайдир маънода биз кўпдан буён кутаётган орзу—проффесионализм жамоанинг узвий сифатига айланиб бораёгани ростга айланаётганидан далолат беради. Бундан яна шунинг учун ҳам хурсандмизки, «Пахтакор» командаси айни пайтда миллий, олимпия, ёшлар ва ўсмирлар терма жамоаларининг ҳам ўзагини ташкил этади.

Қанийди, шундай клублар кўпроқ бўлса!

Шундай деяпмизу беихтиёр кўз ўнгимиздан «Машъал» ва «Навбаҳор» командалари ўртасидаги учрашув ўтмоқда. Ким нима деса-десину айрим лаҳзаларда нимаси билан-дир ушбу матч чет эл футболини эслатиб юборди. Боз устига, учрашувда (ҳисоб - 2:2) Шуҳрат Мирхолдиршоев иккита тўп киритиб, голлари сонини 26 тага етказиб олди. Бу - «Қизилқум» жамоаси ҳужумчиси Марсел Идиатуллин эришган натижа билан тенг деганидир. Шу тариқа миллий чемпионатимизда бир йўла икки ўйинчи тўпурарлар баҳсида бир хил кўрсаткич билан ғолиб чиқди. «Навбаҳор» эса...

Дарвоқе, «Навбаҳор» ҳақида алоҳида тўхталиш ниятимиз бор. Бироқ, кези келганда ушбуни айтмай иложимиз йўқ. Виктор Жалилов ажойиб ташкилотчи эканлигини кўрсатди. У иккинчи давра бошида жамоани қабул қилиб олганда, «Навбаҳор» турнир жадвалида олтинчи поғонани эгаллаб турган, совринли ўрин ҳақида гап бўлиши ҳам беҳуда каби эди. Лекин «мўъжиза» юз берди. Команда 40 очко жамғариб, таъбир жоиз бўлса, иккинчи давранинг чемпионига айланди. Ваҳоланки, у биринчи даврани 23 очко билан якунлаган эди.

Бу борада «Машъал» (20 очкога қўшимча 24 очко), «Андижон» (14+25), «Самарқанд-Д» (16+19), «Қўқон-1912» (12+21) жамоларини ҳам мақтаб қўйишимиз мумкин. Лекин «Сурхон» (24+10), «Дўстлик» (21+12), «Қизилқум» (32+23) ва «Нефтчи» (42+29) командаларига нисбатан бундай илиқ фикрларни билдириш қийин. Зеро ,юксак мақсадларни кўзлаган ҳар қандай клуб ўз кучини бутун мавсумга баб-баравар тақсимлай олиши лозим.

Қолган учрашувларда қуйидаги натижалар қайд этилди: «Сурхон» - «Насаф» - 1:2, «Дўстлик» - «Андижон» - 2:1, «Гулистон» - «Нефтчи» - 0:3, «Қизилқум» - «Самарқанд-Д» - 3:1.

ТОШКЕНТДАН БЕШТА ЖАМОА

Шундай қилиб, Тошкентнинг «Пахтакор» жамоаси ўтган йилдаги каби чиройли ўйинлари билан мухлислар шодлиги ва мутахассислар эътиборига сазовор бўлиб, чемпионлик унвонини қўлга киритди. «Нефтчи» кумуш, «Навбаҳор» бронза медали соҳибига айланди.

Олий лигани эса «Цементчи» ва «Гулистон» тарк этиб, уларнинг ўрнини Жиззахнинг «Сўғдиёна» ва Тошкентнинг «Локомотив» клублари эгаллайдиган бўлишди.

Демак, келгуси йили Тошкент шаҳри ва вилоятидан бешта жамоа майдонга тушади! Бундан қувониш керакми ёки...

Табиийки, ушбу ҳолат юзасидан турлича фикрлар билдирилиши мумкин. Биз нимага шаъма қилаётганимизни зукко ўқувчиларимиз тушунишди. Шунинг учун бир таклиф айтмоқчи эдик. 2004 йил ўйинлар жадвалини тузишга жиддий ёндошилса. Назаримизда шундай қилиш керакки, пойтахт шаҳри ва вилояти жамоалари биринчи ва иккинчи давра бошларида ўзаро учрашсинлар. Бу эса ҳар хил гап-сўзларга чек қўйган бўларди.

Яна. Чемпионат давомида ўйинлар тақвимига тез-тез ўзгаришлар киритилмаслиги учун у аввал бошдан пухта тузилса. Чунки ҳақиқий мухлис учун футбол атрофидаги гапдан кўра футбол ичидаги ўйин қизиқарлироқдир.

Р. ЗАЙНИЕВ

ЯКУНИЙ ЖАДВАЛ

	Ў	Ю	Д	М	Т-Н	О
1.«Пахтакор»	**30**	**25**	**2**	**3**	**82-23**	**77**
2.«Нефтчи»	**30**	**23**	**2**	**5**	**80-35**	**71**
3.«Навбаҳор»	**30**	**19**	**6**	**5**	**66-28**	**63**
4.«Насаф»	30	19	3	8	61-40	60
5.«Қизилқум»	30	17	4	9	59-34	55
6.«Машъал»	30	13	5	12	48-40	44
7.«Андижон»	30	11	6	13	38-36	39
8.«Самарқанд-Д»	30	11	2	17	40-46	35
9.«Сурхон»	30	10	4	16	32-55	34
10.«Дўстлик»	30	10	3	17	40-59	33
11.«Қўқон-1912»	30	11	0	19	47-70	33
12.«Бухоро»	30	10	2	18	48-46	32
13.«Металлург»	30	9	5	16	36-69	32
14.«Трактор»	30	9	4	17	38-61	31
15.«Цементчи»	**30**	**8**	**7**	**15**	**39-64**	**31**
16«Гулистон»	**30**	**6**	**3**	**21**	**22-65**	**21**

Ўзбекистон илмий жамоатчилиги ажойиб хушхабарнинг гувоҳи бўлди. Мамлакатимиздаги кўзга кўринган кимёгар олим, академик Зокиржон Салимов "Халқаро иқтисодий ҳамкорлик ташкилоти"нинг биринчи даражали мукофоти билан тақдирланди.

ОЛИМГА ЮКСАК МУКОФОТ

Ўзбекистон Фанлар академиясининг умумий ва ноорганик кимё институтига раҳбарлик қилиб келаётган олим пахтани қайта ишлаш ва ёғ-мой корхоналари ҳудудлари ҳаво таркибида бўлган толали чангларни тутиб, уларни бартараф этиш муаммоси билан боғлиқ тадқиқотларларга қўл урди. Бу изланишлар натижасида совун ишлаб чиқариш учун зарур бўлган хомашё ҳосил қилишнинг мустаҳкам негизини яратиш имконини берди.

- Атоқли олим З.Салимов кимёвий технология жараёнлари ва қурилмалари соҳаси бўйича ўзига хос мактаб яратган, - деди ЎзФАнинг вице-президенти Тоҳир Орипов "Туркистон-пресс" мухбирига. - Институтнинг 16 та лабораториясида етти мавзу бўйича тадқиқот олиб бориб, саноат, қурилиш, қишлоқ хўжалиги каби қатор соҳалар ривожи учун зарур натижаларга эришилди. Илмий муассасада Германия, Италия, Франция, Россия, Украина мамлакатлари билан ҳамкорликда ҳам кўплаб изланишлар олиб борилмоқда. Бунда академик З.Салимовнинг ҳиссаси катта бўлмоқда. Шуларни инобатга олиб, Халқаро иқтисодий ҳамкорлик ташкилоти ўзбек-кимёгар олимини ўзининг нуфузли мукофоти билан тақдирлади.

ЎЗБЕК КУРАШИ ЯНГИ ЗЕЛАНДИЯДА

Курашимизнинг халқаро майдонларга чиққанига ҳали кўп бўлгани йўқ. Шундай бўлса-да, дунёнинг кўплаб мамлакатларида кураш Федерациялари тузилиб,унинг ишқибозлари сони ошиб бормоқда. Яқиндагина Покистон ва Афғонистонда ҳам кураш Федерациялари фаолият бошлаган эди.

Кураш бўйича ўтказилаётган турли нуфузли қитъа биринчиликлари ва турнирлар, мазкур спорт турининг дунё халқлари орасида кенг оммалашувига, ўзбекнинг номи, урф-одатлари ҳамда ўзбекча каломларнинг спорт майдонларида баралла янграшига сабаб бўлмоқда.

Куни кеча Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитасига хушхабар келди. Унда шу йилнинг 14-, 16-ноябр кунлари Янги Зеландиянинг Окленд шаҳрида ўзбек кураши бўйича Океания қитъаси биринчилиги бўлиб ўтиши маълум қилинган.

Зиё масканларида

КИТОБГА ҚИЗИҚИШ ОРТМОҚДА

Шаҳрисабз туман марказий кутубхонаси вилоятдаги етакчи зиё масканларидан бири. Бу ерда 17 нафар ходим китобхонларга кўнгилдагидек хизмат кўрсатмоқда. Кўргазма асар ва суратлар билан безатилган шинам ўқув зали ҳар доим турли ёшдаги мутолагўйлар билан гавжум. Боиси, кутубхоначилар ташаббуси билан туманда маънавий-маърифий тарғибот тадбирларини ўтказиш яхши йўлга қўйилган. Хусусан, айни пахта мавсумида кўчма кутубхоналар далаларда меҳнаткашлар қалбига зиё олиб кириш билан машғул. Бундан ташқари, тумандаги 45 та тармоқ кутубхонаси ҳам меҳнат аҳлининг яқин маънавий кўмакчисига айланган.

Маърифат ўчоғи фаолиятини янада жонлантириш борасида ҳам зиёкорлар жиддий бош қотиришмоқда. Бунда ҳомийлар кўмагига таяниб иш юритиш асосий омил ҳисобланади. Жорий йилда вилоят ҳокимлиги ёрдами билан марказий кутубхонага 1 миллион 700 минг сўмлик китоблар келтирилди. Шунингдек, туман «Дон маҳсулотлари тайёрлаш» очиқ акциядорлик жамияти ва Ғани Бобоёров номли ширкат хўжалиги томонидан кўрсатилган ҳомийлик ёрдами ҳам кутубхоначиларни хурсанд қилди.

Қувонарлиси, китобхонлар билан яқин алоқада иш олиб боришга катта аҳамият қаратилган. Йил давомида турли адабий кечалар, таниқли ёзувчи-шоир ва санъаткорлар билан учрашувлар ўтказиб турилади. Бу, ўз навбатида, китобхонлар фаоллигини оширишда ижобий самара бермоқда. Шаҳрисабзлик Валиевлар оиласи шу йилги «Энг яхши китобхон оила» кўрик-танловининг вилоят босқичида ғолибликни қўлга киритиб, республика миқёсидаги беллашувда муваффақиятли иштирок этгани фикримиз исботидир.

Тўлқин ШЕРНАЕВ,
«Ишонч» мухбири

МАРКАЗ ТАШАББУСИ

Миср араб республикасининг Ўзбекистондаги элчихонаси қошида фаолият кўрсатаётган маданият маркази яхши ташаббус билан чиқди. Марказнинг саъй-ҳаракати билан Тошкент давлат педагогика университети ва Мисрдаги Хелван университети ўртасида ҳамкорлик алоқаси йўлга қўйилди.

Шу муносабат билан ҳар икки олий ўқув юрти орасида узоқ муддатли шартнома тузилди. Хелван университети делегациясининг Тошкент давлат педагогика университетидаги учрашуви чоғида ўзаро ҳамкорлик самарадорлигини таъминлашга қаратилган яна кўпгина масалалар кўриб чиқилди.

Илмий, ўқув-услубий алоқаларни кенгайтириш билан бирга ўзбек ва араб тиларини ўқитиш масаласига алоҳида эътибор қаратилди. Эндиликда Тошкент педагогика университетида араб тили, Хелван университетида ўзбек тилидан ўқув машғулотлари йўлга қўйилади. Шу мақсадда ҳар икки олий ўқув юртларидан мутахассислар жалб этилади.

Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси Бухоро вилоятидаги Файзулло Хўжаев тумани тармоқ қўмитаси раиси **Маҳмуд ИСМОИЛОВ**нинг бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

ISHONCH

МУАССИС:
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир Мирғиёс ҚАЮМОВ

Таҳрир ҳайъати:
Эркин Воҳидов, Сайёра Рашидова, Жория Алимхўжаева, Маъмура Одилова, Маҳмуджон Расулов, Элёр Ёқубов, Зайниддин Рихсиев (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари «Ишонч-Доверие»), Мирзоҳид Содиқов, Шамсиддин Эсонбоев, Кудратилла Рафиқов, Мирфозил Олимов.

E-mail: ishonch@dostlink.net; ishonch1@dostlink.net

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-52-78; Хатлар бўлими 56-85-43; Реклама ва эълонлар бўлими (3712) 56-85-79.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширилди - 23.00

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Газетага 1998 йил 11 июлда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 00005 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт—матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Тиражи: 8803 Буюртма Г— 0017 1 3456